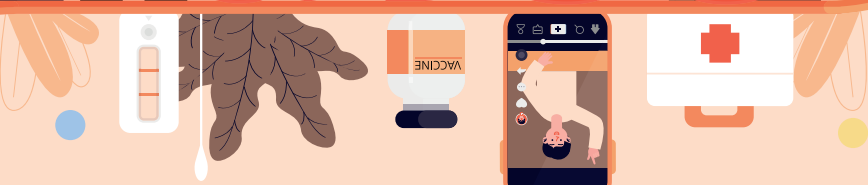

อย่ารอด

ตั้งรับ

ปรับตัว

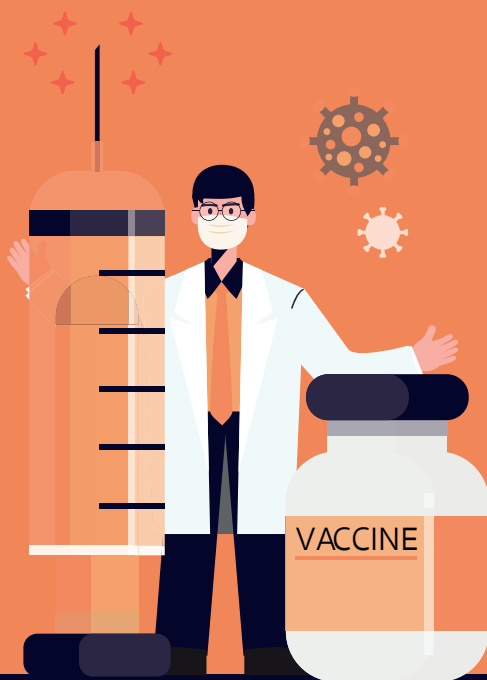
หลังวิกฤตโควิด-19

สถานการณ์คุณธรรมสังคมไทย ปี 2564

สถานการณ์คุณธรรมสังคมไทย

ปี 2564

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

คำนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ต่อเนื่องและยาวนาน ได้ส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างต่อเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม เช่น อัตราการว่างงานที่พุ่งสูงขึ้น ปัญหาหนี้สินครัวเรือนขยายตัว ปัญหาด้านสุขภาพและการเจ็บป่วย รวมทั้งจำนวนอุบัติเหตุจากรถที่ยังเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และปัญหาสังคมอื่น ๆ ซึ่งเด็กและเยาวชนยังเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงจากปัจจัยหลายด้าน นอกจากนี้เรายังเห็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และการปรับรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ เพื่อให้สามารถรับมือและเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ที่เกิดขึ้น เช่น การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ การจัดประชุมทางไกล การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและหามาตรการดูแลอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและขับเคลื่อนเครือข่ายทางสังคม ด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม โดยภารกิจที่ศูนย์คุณธรรมดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง คือ การจัดทำรายงานสถานการณ์คุณธรรมสังคมไทย โดยในปี 2564 ได้ประมวลสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยแบ่งตามตัวชี้วัดคุณธรรม 5 มิติ ได้แก่ พอเพียง วินัยรับผิดชอบ สุจริต จิตสาธารณะ กตัญญู และเครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิต ซึ่งได้นำมาสังเคราะห์และถ่ายทอดเป็นชุดความรู้ “อยู่รอด ตั้งรับ ปรับตัว หลังวิกฤตโควิด-19” ที่ท่านถืออยู่ในมือ เพื่อระลึก ทบทวน สถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นภายใต้วิกฤตโควิด-19 ซึ่งเป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ โดยผู้อ่านจะได้เข้าใจสถานการณ์ทางสังคม วิธีการประกอบตัวในยามวิกฤต พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมในการรับมือ และปรับตัวเพื่อหาโอกาสใหม่ต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น หัวใจสำคัญ คือ การรวมใจของคนไทยในการฝ่าฟันวิกฤต ด้วยหลักคุณธรรมและความดีที่อยู่ในวิถีชีวิต ซึ่งเราสามารถเรียนรู้สร้างพลังบวก และปรับเปลี่ยนมุมมองใหม่ในการดำเนินชีวิต เพราะในทุกวิกฤตย่อมมีโอกาสซ่อนอยู่เสมอ ขอให้ผู้อ่านได้เตรียมความพร้อม ตั้งรับ ปรับตัว และเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่ บนความท้าทายในโลกหลังโควิด-19

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี

ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

มีนาคม 2565

สารบัญ

คำนำ

3

บทนำ
โอมิครอนสถานการณ์ทางสังคม
ปี 2564

7

สถานการณ์คุณธรรม ในวิถี New Normal

พอเพียง

21

วินัยรับผิดชอบ

31

สุจริต

47

จิตสาธารณะ

61

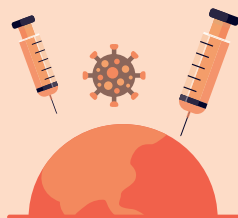
กตัญญู

71

ต้นกุนชีวิต

77

บทสรุป

85

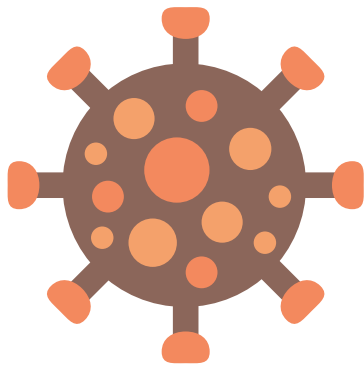

หน้า

เมื่อโควิดกลายเป็นพันธุ์ และวัคซีน คือ ความหวัง ของคนทั้งโลก

ในปี 2564 ประเทศไทยต้องรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างหนักหน่วง เพราะเชื้อโควิดได้กลายพันธุ์และแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการระบาดของโควิดระลอกที่สาม ในช่วงเดือนเมษายน 2564 เป็นต้นมา ได้ส่งผลกระทบรุนแรงต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้ติดเชื้อ และผู้เสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ธนาคารโลกได้เผยแพร่รายงานผลกระทบที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยพบว่าโควิด-19 ได้สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจโลกหนักที่สุดในรอบ 150 ปี นับตั้งแต่ปี 2413 ซึ่งอาจทำให้ประชากรโลกจำนวน 70-100 ล้านคน เข้าสู่ภาวะยากจนสุดขีดมากกว่าตัวเลข 60 ล้านคนที่เคยประเมินไว้

วิกฤตโควิด-19 ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง โดยเฉพาะกลุ่มประชากรผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ คนเจ็บป่วย ซึ่งเป็นผลมาจากการสูญเสียรายได้ ทั้งจาก

การถูกเลิกจ้าง งานลดลง และกลายเป็นผลกระทบลูกโซ่ ไปจนถึงการลดลงของคุณภาพชีวิต การไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง หรือไม่สามารถเข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุขได้

ย้อนรอยวิกฤตโควิด จากระลอกแรกสู่ระลอกสาม

ย้อนกลับไปในช่วงที่ประเทศไทยผ่านการระบาดระลอกแรก ในปี 2563 จากคลัสเตอร์สนามมวย ซึ่งได้ลุกลามไปหลายจังหวัด จนกระทั่งเกิดการระบาดระลอกสอง ที่ตรวจพบผู้ติดเชื้อเป็นกลุ่มแรงงานข้ามชาติในตลาดกลางกุ่ม จังหวัดสมุทรสาคร หรือคลัสเตอร์ตลาดมหาชัย ส่งผลให้เกิดการล็อกดาวน์จังหวัด เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2563 เมื่อเข้าสู่ศักราชใหม่ในปี 2564 ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ได้กำหนดพื้นที่ประกาศใช้มาตรการควบคุมแบบบูรณาการ ยกระดับพื้นที่ควบคุมสูงสุด โดยกำหนดโซนสีพื้นที่ขึ้นมาเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด และใช้เป็นมาตรการเยียวยาประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจ เช่น โครงการเราชนะ โครงการคนละครึ่ง ฯลฯ รวมทั้งการดำเนินมาตรการทางการเงินการคลัง เช่น การลดอัตราดอกเบี้ย การลดสินเชื่อธุรกิจ ฯลฯ

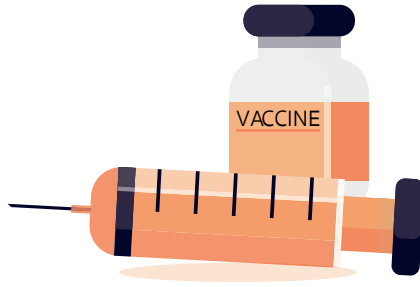
การแพร่ระบาดระลอกสาม เกิดขึ้นในช่วงมีนาคม 2564 เป็นคลัสเตอร์สถานบันเทิง โดยเชื้อโควิดได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็วไปทั่วประเทศ เป็นเชื้อโควิดกลายพันธุ์

“อัลฟา” ซึ่งพบครั้งแรกในสหราชอาณาจักร เวลาต่อมาพบสายพันธุ์ “เดลตา” ที่พบครั้งแรกในประเทศอินเดีย สายพันธุ์นี้มีความสามารถในการแพร่กระจายเชื้อได้รวดเร็วกว่าสายพันธุ์อังกฤษถึง 1.7 เท่า

จากการกลายพันธุ์ครั้งนี้ ได้ส่งผลให้มียอดผู้ติดเชื้อสูงสุดของประเทศ เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2564 จำนวน **23,418 ราย เสียชีวิต 184 ราย** และวันที่ 18 สิงหาคม 2564 มี**ผู้เสียชีวิตสูงสุด 312 ราย และผู้ติดเชื้อ 20,515 ราย**

การระบาดระลอกสาม ศบค. ได้สั่งปิดสถานบันเทิงสถานบริการ และล็อกดาวน์คุมเข้มพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด โดยขอความร่วมมือประชาชนในการงดเดินทางออกนอกพื้นที่ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2564) หลังจากจำนวนผู้ติดเชื้อเริ่มลดลง จึงได้ปรับมาตรการและผ่อนคลายกิจกรรมบางส่วน พร้อมปรับการควบคุมโควิดแนวใหม่ ให้สอดคล้องกับนโยบายการเตรียมเปิดประเทศ ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564

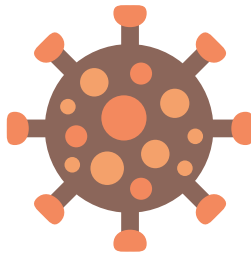
วัคซีนโควิด ความหวังของมนุษยชาติ

วัคซีนโควิด-19 คือ ความหวังของมนุษยชาติในการยับยั้งการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ประเทศไทยได้นำเข้าวัคซีนล็อตแรก “ซิโนแวค” เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 และเดินทางฉีดวัคซีนให้กับบุคลากรด่านหน้า อาทิ แพทย์พยาบาล อาสาสมัครสาธารณสุข เป็นต้น จนกระทั่งได้ปูพรมฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ให้กับประชาชนทั่วประเทศ ผ่านแอปพลิเคชัน “หมอพร้อม” ศูนย์ข้อมูลโควิด-19 ได้รายงานจำนวนการได้รับวัคซีนสะสม เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 31 ธันวาคม 2564 รวมทั้งสิ้น 104,444,169 โดส ใน 77 จังหวัด

แม้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิดจะเริ่มคลี่คลายจากการปูพรมฉีดวัคซีน แต่ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยต้องเผชิญชะตากรรมกับโควิดสายพันธุ์ใหม่ “โอมิครอน” (Omicron) ในช่วงปลายปี 2564 ซึ่งถือเป็นเรื่องที่น่ากังวลเนื่องจากไวรัสสายพันธุ์นี้มีการกลายพันธุ์มากกว่าสายพันธุ์เดลตา ถึง 2 เท่า ทันททีที่โอมิครอนเริ่มขยายวงกว้างใน

ประเทศสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร ช่วงเดือนธันวาคม 2564 ประเทศไทยก็ได้มีการเปิดประเทศให้นักท่องเที่ยวเข้ามาผ่านระบบ Test & Go ซึ่ง ศบค. ได้ปรับมาตรการยกเลิกระบบดังกล่าวเป็นการชั่วคราว แต่หลังจากนั้นก็เกิดคลัสเตอร์โอมิครอนที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งต้องจับตาดูว่าสถานการณ์โควิดที่เกิดขึ้นจะคลี่คลายไปในทิศทางใด โดยเฉพาะสายพันธุ์โอมิครอนที่กำลังเริ่มแพร่ระบาด ในปี 2565

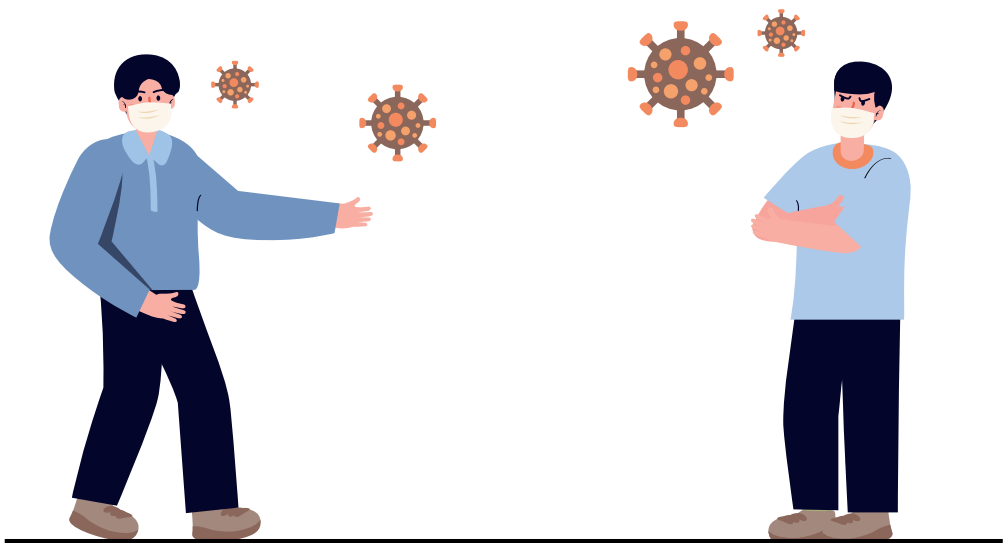
ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ประชาชนควรตระหนักมากที่สุดคือการดูแลป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 และการปรับรูปแบบการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก รวมไปถึงการหมั่นเติมพลังบวก สร้างวัคซีนใจให้กับตัวเอง และคนในครอบครัว คนรอบข้าง และสังคม เพราะเมื่อครอบครัวเข้มแข็งก็จะขยายต่อเนื่องมายังชุมชน กลายเป็นพลังชุมชนที่เข้มแข็งในที่สุด

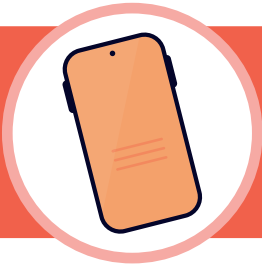

วิกฤตโควิด กับผลกระทบด้านสังคม

จากรายงานผลการสำรวจ “ผลกระทบที่เกิดจากการแพร่ระบาดและมาตรการควบคุมโรคระบาด” ภายใต้ความร่วมมือของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และยูนิเซฟ ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 13 - 27 เมษายน 2563 พบว่า มากกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือนเปราะบาง ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดและมาตรการควบคุมของรัฐ โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การเดินทางเข้ารับบริการ

ทางการแพทย์ที่ยากขึ้น ซึ่งคาดว่าเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น กลัวความเสี่ยงในการเดินทางออกนอกที่พักอาศัย ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการโดยสารรถรับจ้างแทนรถสาธารณะ รวมทั้งการปิดให้บริการของสถานพยาบาล บางแห่งที่ต้องรองรับผู้ติดเชื้อโควิด เป็นต้น นอกจากนี้ กลุ่มครัวเรือนที่มีเด็กเล็กจะมีปัญหาเพิ่มเติม คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแล หรือขาดผู้ดูแลเด็กเล็กจากการที่โรงเรียนหรือศูนย์เด็กเล็กปิดให้บริการ

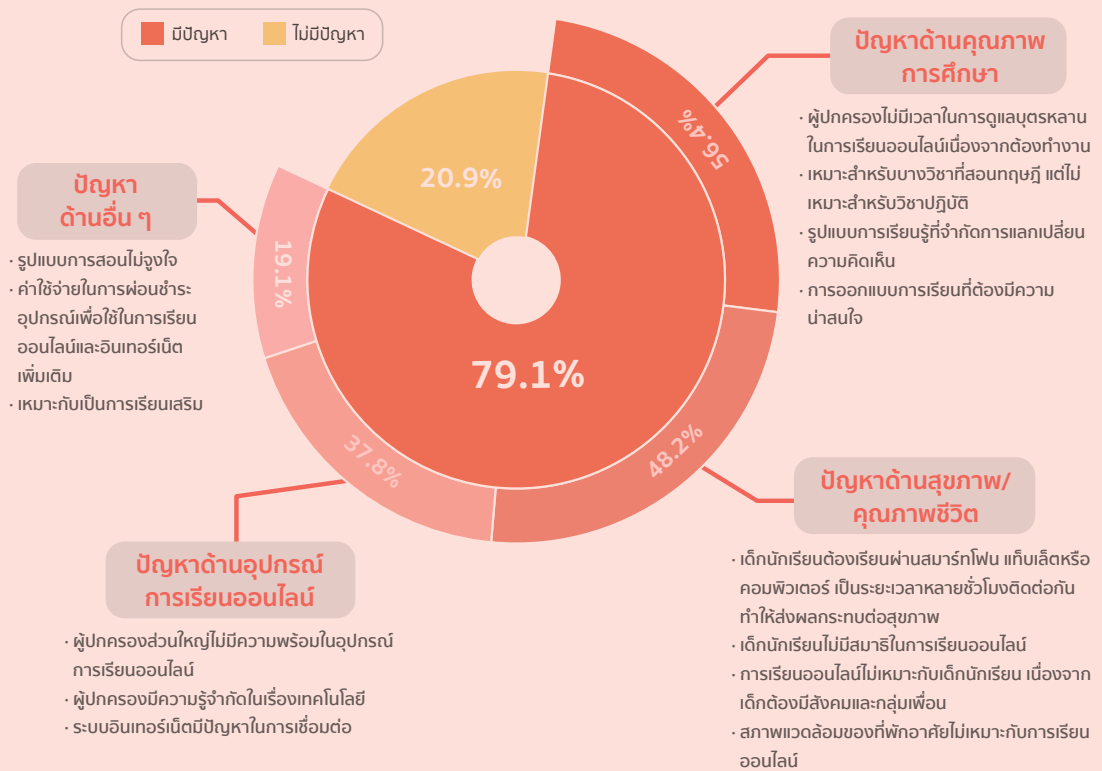
สำรวจพบ เด็กไทย เรียนออนไลน์ผ่านมือถือมากที่สุด หวั่นกระทบสุขภาพ

ในขณะเดียวกัน ก็พบว่า การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ทำให้ ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยต้องเผชิญกับความไม่พร้อม ทั้งด้านอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ต โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ต่ออุปสรรคในการที่บุตรหลานต้องกลับมาเรียนออนไลน์อีกครั้ง รวมไปถึงมุมมองต่อการศึกษาผ่านรูปแบบออนไลน์ในอนาคต ซึ่งพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 79.1 ยังพบอุปสรรคสำคัญ คือ

ความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ โดยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เรียนออนไลน์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.9 ขณะที่การเรียนผ่านแท็บเล็ต คิดเป็นร้อยละ 34.2 และเรียนผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีประมาณร้อยละ 32.6 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการเรียนออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟนเป็นระยะเวลานาน อาจส่งผลต่อสุขภาพของนักเรียนได้ และไม่เหมาะกับเด็กนักเรียน เนื่องจากเด็กต้องมีสังคมและกลุ่มเพื่อน

ผลสำรวจมุมมอง และความคิดเห็น ของผู้ปกครองต่อการศึกษารูปแบบออนไลน์

จากผลสำรวจสะท้อนว่า ผู้ปกครองยังมีความกังวลต่อรูปแบบการเรียนออนไลน์ โดยสิ่งที่ผู้ปกครองมีความกังวลมากที่สุด คือ คุณภาพการศึกษา (คิดเป็นร้อยละ 56.4) เด็กนักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน เนื่องจากการเรียนออนไลน์ต้องมีแรงจูงใจและมีทักษะในการบริหารจัดการเวลาเรียน รูปแบบของการเรียนออนไลน์มีข้อจำกัดในการโต้ตอบระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และเหมาะสำหรับบางวิชาที่สอนทฤษฎี แต่ไม่เหมาะสมในวิชาที่ต้องการปฏิบัติ

“โควิดสไลด์” ปรากฏการณ์การสูญเสียการเรียนรู้

สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (วสศ.) ได้ศึกษาปรากฏการณ์ การสูญเสียการเรียนรู้ (Learning Loss) หรือ “โควิดสไลด์” (Covid Slide) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์การสูญเสียการเรียนรู้ในช่วงโควิดของเด็กนักเรียน กรณีปิดเรียนเป็นระยะเวลานาน โดยพบว่า **หากเด็กขาดการเรียนรู้ทั้งในเชิงนามธรรมและรูปธรรม ยังจะทำให้พัฒนาการของเด็กช้ามากขึ้น** นอกจากนี้ยังพบว่า การระบาดในระลอกสองจะก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาใน 2 ประเด็น คือ ปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษา และภาวะถดถอยด้านการเรียนรู้ โดยจะยิ่งขยายช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างเมืองและชนบทมากกว่า 2 ปีการศึกษา

ยูเนสโก (UNESCO) จึงได้เสนอนโยบายแก่ภาครัฐในการส่งเสริมการเรียนรู้แก่ทุกประเทศ ได้แก่ 1) การทบทวนและปรับเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ 2) การขยายช่วงเวลาการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น หรือสอนชดเชยในช่วงปิดเทอมเพิ่มเติมเฉพาะกลุ่ม 3) เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนในห้อง เช่น จัดคลาสเรียนสอนหลักสูตรที่ออกแบบจากความชำนาญหรือทักษะของผู้เรียน และ 4) การปรับปรุงศาสตร์การสอน เพื่อให้มั่นใจว่าวิธีการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

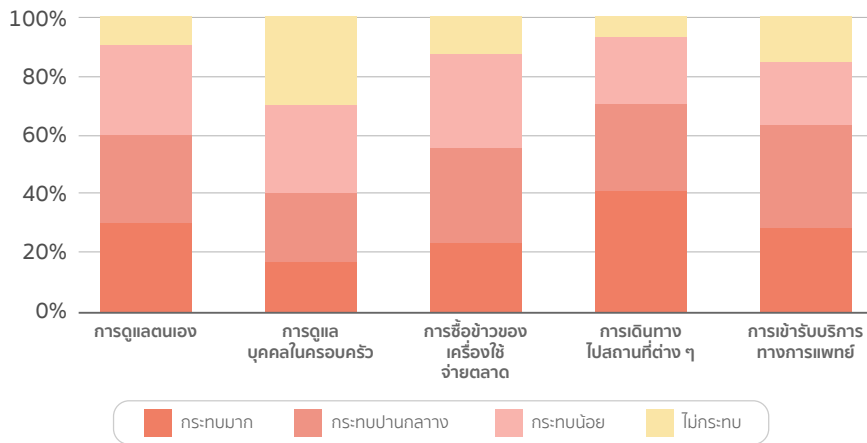
ผู้สูงอายุเสียชีวิตจากโควิดมากที่สุด

กลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มคนที่มีความเปราะบางทางด้านร่างกาย มีภูมิคุ้มกันต่ำ และเสี่ยงต่อการติดเชื้อง่าย โดยเฉพาะในสถานการณ์โควิดนั้น ยิ่งทำให้ผู้สูงอายุได้รับผลกระทบในด้านการดูแลสุขภาพตนเอง รวมทั้งการเข้ารับบริการทางการแพทย์ต่าง ๆ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากโควิด พบว่า **สัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง เสียชีวิตจากโควิดมากที่สุด โดยจากรายงานข้อมูลผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากโควิด (วันที่ 15 สิงหาคม 2564) พบผู้เสียชีวิตสะสมที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 137 ราย** อีกทั้งผู้สูงอายุจำนวนมากก็ประสบกับปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น ความเสี่ยงจากการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ การเข้ารับบริการทางการแพทย์ กรณีเจ็บป่วย นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังเผชิญกับความเครียดและความวิตกกังวล การมีภาระค่าใช้จ่ายและหนี้สินมาก การออกไปพบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมนอกบ้านลดน้อยลง รวมทั้งการเข้าถึงแอปพลิเคชันต่าง ๆ ทำให้ขาดการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับ ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” ได้ทำการสำรวจความคิดเห็น เรื่อง “60+ ฝ่าวิกฤติ COVID-19 สู่วิถีถัดไป (Next Normal)” ในเดือนสิงหาคม 2564 พบว่า ผู้สูงอายุต้องการความช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 23.77 การหาวัคซีนป้องกันโควิด-19 ที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการ ร้อยละ 15.88 และการช่วยเหลือเรื่องอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค ยารักษาโรค หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ และสเปรย์แอลกอฮอล์ ร้อยละ 15.44 โดยสิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1) การฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ร้อยละ 23.56
- 2) การช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยา ร้อยละ 18.33 และ
- 3) อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัยที่ถูกสุขลักษณะ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ร้อยละ 15.40

ผลกระทบของ COVID-19 ในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

3 อันดับแรก ของสิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

- 1) 23.56% จัดวัคซีนป้องกัน COVID-19
- 2) 18.33% การช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยา เช่น จ่ายเงินเยียวยา และชดเชย การสร้างงาน สร้างอาชีพ
- 3) 15.40% อาหาร ยาโรคเรื้อรัง เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัยที่ถูกสุขลักษณะ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ

ผลกระทบที่ได้รับในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

- 90.00% เกิดความเครียด วิตกกังวล
- 59.32% รายได้ลดลง มีการใช้จ่ายง่าย
- 47.86% การพบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมนอกบ้านลดน้อยลง

สิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือ

- 23.77% การช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าอินเทอร์เน็ต
- 15.88% วัคซีนป้องกัน COVID-19 ที่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อความต้องการ
- 15.44% ช่วยเหลือเรื่องอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องนุ่งห่ม ยาโรคเรื้อรัง หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ และสปรีย์แอลกอฮอล์

60+ ฝ่าวิกฤติ COVID-19 สู่วิถีถัดไป (Next Normal)

ที่มา : • สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)
 • ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” (NIDA Poll)
 • พม. POLL ศูนย์สำรวจความคิดเห็นทางสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เจาะพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต GEN Z ใช้งานมากที่สุด

แม้การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศ แต่ภาคธุรกิจเอกชนบางประเภทกลับเติบโตแบบก้าวกระโดด นั่นคือ ธุรกิจเทคโนโลยีดิจิทัล โดยแพลตฟอร์มออนไลน์ได้ถูกนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการดึงดูดใจกลุ่มเป้าหมาย ทั้งการให้บริการจัดส่งสินค้าออนไลน์ การชำระเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ การใช้เทคโนโลยีในการทำงาน หรือการจัดประชุมทางไกล นอกจากนี้ยังทำให้เกิดกิจกรรมบนโลกดิจิทัลมากขึ้น เช่น การดูหนัง ฟังเพลง หรือการเล่นเกมออนไลน์ เป็นต้น

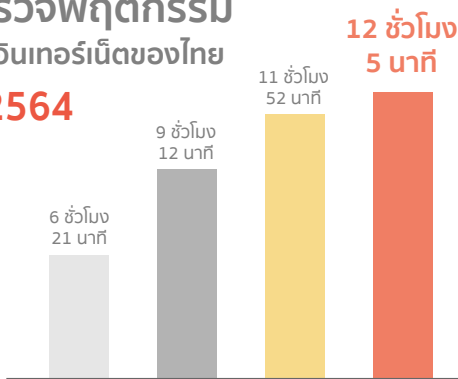
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ได้สำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของไทยในปี 2564 พบว่า **กลุ่ม Gen Z (อายุน้อยกว่า 21 ปี) ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด เฉลี่ยวันละ 12 ชั่วโมง 5 นาที** ในขณะที่กลุ่ม Gen Y (อายุ 21 - 40 ปี) ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 11 ชั่วโมง 52 นาที สำหรับกลุ่ม Gen X (อายุระหว่าง 41 - 56 ปี) ใช้งานเฉลี่ยวันละ 9 ชั่วโมง 12 นาที และกลุ่ม Baby Boomer (อายุระหว่าง 57 - 75 ปี) ใช้เวลาน้อยที่สุด เฉลี่ยวันละ 6 ชั่วโมง 21 นาที ตามลำดับ

ในขณะที่ภาพรวมส่วนใหญ่มีการใช้อินเทอร์เน็ต เฉลี่ยวันละ 10 ชั่วโมง 36 นาที โดยวันทำการปกติจะใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 10 ชั่วโมง 55 นาที มากกว่าวันหยุดที่ใช้ 9 ชั่วโมง 49 นาที กิจกรรมออนไลน์ที่นิยมทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) การติดต่อสื่อสาร สูงถึงร้อยละ 77.0

อาจเพราะในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานหลายแห่งได้ออกมาตรการการทำงานที่บ้าน (Work from Home) และเรียนออนไลน์ เกือบ 100% จึงทำให้การสื่อสารอยู่ในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น 2) ดูรายการโทรทัศน์ ดูคลิปดูหนัง ฟังเพลงออนไลน์ ร้อยละ 62.4 และ 3) การค้นหาข้อมูลออนไลน์ ร้อยละ 60.1

ETDA ได้สำรวจเพิ่มเติม เพื่อศึกษาความกังวลของคนเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้ทุกคนต้องปรับวิถีชีวิตโดยการพึ่งพาออนไลน์มากขึ้น จากผลสำรวจพบว่า สิ่งที่คนกังวลมากที่สุดในการทำงานออนไลน์ คือ รู้สึกไม่มั่นคงในหน้าที่การงาน ร้อยละ 38.6 ความกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นจากการทำงานที่บ้าน ร้อยละ 37.5 ความรู้สึกอึดอัด และทำงานยากขึ้น เนื่องจากขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น หรือปัญหาการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 29.2 และความกังวลกับวิธีการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งในระดับพนักงานและระดับองค์กร ร้อยละ 27.0 สุดท้ายคือความเครียดที่ไม่สามารถแบ่งเวลาในการทำงานกับเวลาส่วนตัวได้ เนื่องจากมีสิ่งรบกวนระหว่างการทำงาน ร้อยละ 25.5 สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีคิดของคนในยุคปัจจุบันกับการวางแผนเพื่อหาแนวทางรองรับวิถีของผู้บริโภคในยุคดิจิทัล

สำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของไทย ปี 2564

ในปี 2564 **Gen Z** ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดในการเรียนออนไลน์ **มากกว่า 5 ชั่วโมง**

กิจกรรมออนไลน์ของ Gen Z

- 5 ชั่วโมง 23 นาที** เรียนออนไลน์
- 4 ชั่วโมง 11 นาที** ดูรายการโทรทัศน์/ดูคลิป/ดูหนัง/ฟังเพลงออนไลน์
- 3 ชั่วโมง 39 นาที** ติดต่อสื่อสารออนไลน์

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

สถานการณ์ทางสังคม ปี 2564

จากการทบทวนสถานการณ์ทางสังคม ในปี 2564 พบว่า ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมในหลายมิติ ผู้ที่ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มแรงงานนอกระบบ กลุ่มแรงงานในระบบที่ไม่มีความมั่นคง และกลุ่มผู้เปราะบาง

ซึ่งทำให้เกิดปัญหาและผลกระทบหลายด้าน ทั้งปัญหาที่สะสมมายาวนาน ไม่ได้ได้รับการแก้ไข และปัญหาที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับวิกฤตโควิด ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิต เช่น ปัญหาขยะพลาสติกกลั่นแอมอง การร้องเรียนการซื้อขายสินค้าออนไลน์ การขาดวินัยในการใช้รถใช้ถนน เป็นต้น นอกจากนี้สถานการณ์โควิดยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและอารมณ์

(Mental and Emotional Wellbeing) ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น การทะเลาะวิวาท ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ความเครียด วิตกกังวล จนนำไปสู่ปัญหาการฆ่าตัวตาย เนื่องจากความโดดเดี่ยวทางสังคม ความรู้สึกสิ้นหวัง ความรู้สึกขาดที่พึ่ง การว่างงาน แต่อย่างไรก็ตามท่ามกลางวิกฤตโควิดที่เกิดขึ้น ก็ยังเห็นสถานการณ์ที่ดี ซึ่งเป็นการเสริมแรงบวกด้านพฤติกรรมของคนในสังคม (Positive Reinforcement) ไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (Altruism) ที่ปรากฏอย่างชัดเจน ความเข้าอกเข้าใจผู้อื่นที่เดือดร้อน (Empathy) และเกิดอาสาสมัครลงมือปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น (Volunteerism) รวมถึงเกิดการพัฒนากลไกการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสาร เช่น แพลตฟอร์มส่งอาหารช่วยเหลือคนที่ขาดรายได้ เป็นต้น

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ประมวลภาพรวมสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในปี 2564 ในรูปแบบไทม์ไลน์ (Timeline) เพื่อให้เกิดการทบทวน และตระหนักถึงสถานการณ์ / ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 มีทั้งสถานการณ์ทางด้านบวกและสถานการณ์ลบ สถานการณ์ที่ต้องเฝ้าระวัง จากการรวบรวมแหล่งข่าวออนไลน์และออฟไลน์ จำนวน 98 ข่าว ในช่วงเดือนมกราคม – ธันวาคม 2564

สถานการณ์ทางสังคม ปี 2564

 <p>ม.ค.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • สถานบันเทิง จัดปาร์ตี้สังสรรค์ ฝ่าฝืนมาตรการป้องกันโควิด (-) • พบนักแสดง ร่วมปาร์ตี้วันเกิด ดันเหตุถ่ายถอดติดโควิดพุ่ง (-) • มั่วสุม เสพยา เล่นการพนัน เป็นเหตุให้โควิดแพร่กระจาย (-) • จับผู้ค้า เครื่องช่วยคนมองรายใหญ่ คร่าผู้เสพยาเกิน 6 ราย (-) • จัดอาสาสมัคร ร่วมกันพัฒนาภูมิทัศน์ ทำความสะอาดถนน (+)
 <p>ก.พ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เปิดโปงขบวนการ “โกงคนละครึ่ง” เอาผิดร้านค้า โกงเงินผ่านแอป (-) • จับแก๊งตุ๋นออนไลน์ หลอกคนลงทุน เสียหาย 500 ล้านบาท (-) • จัดอาสา “ครัวพระราชทาน” แจกอาหารบรรเทาความเดือดร้อนโควิด (+) • ขึ้นชมสวนน้อยเมืองชล ใช้เวลาหลังเลิกเรียน ช่วยครอบครัววัยโจ๊ก (+) • แพลสว สลับหยุดเรียน ดูแลผู้ป่วยติดเตียงจากอุบัติเหตุ (+) • เด็กยอดกตัญญู ประกาศขายไต หาเงินใช้หนี้ช่วยแม่ (+)
 <p>มี.ค.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จัดอาสา รวมพลัง ทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ (+) • 11 นักศึกษาติดโควิด โยงสถานบันเทิง ลงเที่ยวภาคใต้ (-) • ขึ้นชมคุณตาวัย 81 หอบเหรียญที่เก็บออม มอบ รพ. ซื้อเตียงคนไข้ (+) • นร.เมืองตรัง แปรรูปมะม่วงเบา เป็นการ์ตูนไข่ สร้างรายได้ (+) • ช่างซ่อมทีวีฟื้นชีวิตกำกัลับมีดขาย สร้างรายได้นับหมื่น ขึ้นแท่นไอทอปโคราช (+) • เกษตรกรชาวนครราชสีมา เลี้ยงแพะเนื้อ สร้างรายได้ทดแทนสินค้าเกษตรตกต่ำ (+)
 <p>เม.ย.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จัดงานสงกรานต์ เกี่ยวสถานบันเทิง ทำยอดผู้ป่วยโควิดพุ่งสูง (-) • โฟป่าภาคเหนือ ลูกใหม่ต่อเนื่อง ทำ PM 2.5 เซี่ยงไฮ้พุ่งสูงสุด (-) • โจรลักทรัพย์ แอบย่องเข้าบ้าน ชิงทรัพย์ร้านสะดวกซื้อ (-) • คนร้ายควงปืนบุกชิงทรัพย์ห้างดัง (-) • เอกชน ศิลปิน ดาราปั่นน้ำใจ บริจาคสิ่งของ สู้ภัยโควิด (+) • เกษตรกรรุ่นใหม่ปลูกข้าว-ผักอินทรีย์ กินเอง แบ่งขายออนไลน์ (+)
 <p>พ.ค.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มั่วสุมเล่นพนัน ตั้งวงดื่มเหล้า เคลื่อนทั้งในเมือง และ ตชว. (-) • คดีลักทรัพย์อื้อ ขโมยเหรียญ ลักมอเตอร์ไซค์ ตัดไม้พะยุง ลอบดักสัตว์ (-) • โจรเหิมเกริม ก่อเหตุฆ่าโหด ชิงทรัพย์หลายคดี (-) • ผู้เสียหายนับสิบ แจ้งความถูกโกงลอตเตอรี่ ยอดทะลุพันล้าน (-) • มิจจาชีพหลอกลงทุนแชร์ลูกโซ่ เสียหายพันล้านบาท ช้าเต็มวิกฤต (-) • ดาราสูรจัดอาสา จัดรถพุ่มพวง แจกกับข้าวฟรีตามชุมชน (+) • เอกชน รัฐวิสาหกิจ มอบอุปกรณ์การแพทย์ ช่วยผู้ป่วยโควิด (+) • แห่ชื่นชม “วัดบางม่วง” ต้นแบบเผาศพผู้ป่วยโควิดฟรี (+) • อาชีพใหม่ สู้วิกฤตโควิด “จับแมงกอก ขายลอนตาล จ้างจ่ายตลาด” (+) • กลายเครือข่ายยาเสพติดรายใหญ่ ยึดทรัพย์กว่า 2.4 พันล้านบาท (-)
 <p>มี.ย.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จับ 31 นักท่องเที่ยว ฝ่า พ.ร.ก.ฉุกเฉิน สถานบันเทิงย่านสุขุมวิท (-) • บีเอ็มซีประสานงาน ชนดับ 3 ศพ (-) • รับน้องโหด รุนพี่ซุ่มร่อนน้องเสียชีวิต (-) • นักไต่ห้วยชื่อดัง ถูกจับข้อหาโฆษณาชักชวนเล่นการพนัน (-) • สอบเอาไฟกั้นรั้วจากโซล่าเซลล์ 16 อปท. ส่อฟรุ้งเฟิบ (-) • สาวโพสต์ขายยาตามติดโควิด หวังผู้ซื้อเคลมเงินประกัน (-) • “เส้นด้าย” กลุ่มอีโรจิตอาสา เปิดโรงครัว รับส่งผู้ติดเชื้อโควิด (+) • ผู้หมวดระจับเหตุพุ่มเมาศล้ง เสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่ • พยาบาลรับบทครูชุดขาว รักษาโควิดควบคู่สอนหนังสือคนไข้เด็ก (+) • หลานชายยอดกตัญญู ดูแลยายป่วยแขนขาอ่อนแรงสาหัส (+)

หมายเหตุ : • สัญลักษณ์ (-) สถานการณ์เชิงลบ • สัญลักษณ์ (+) สถานการณ์เชิงบวก

อ้างอิง : • สำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP). 2564. รายงานผลการทบทวน ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคโควิด-19 ในระดับโลก และในประเทศไทย. นนทบุรี : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

• ธนาคารโลก ซีอี COVID-19 ทำเศรษฐกิจโลกเสียหายหนักรอบ 150 ปี. (10 มิถุนายน 2563). Thai PBS. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/293470>

• ความเปราะบางของประชาชนกลุ่มเปราะบางภายใต้โควิด-19. (2 มิถุนายน 2563). สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2020/06/impact-of-covid19-on-vulnerable-groups/>

 <p>ก.ค.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ไฟไหม้โรงงานกิ่งแก้ว (-) • ระดมช่วยเหลือผู้อพยพโรงงานกิ่งแก้วไฟไหม้ ให้พักที่โรงแรม (+) • คนลำปางไม่กั๊กกัน รับหมูนมติดโควิดกลับบ้านเกิด หลัง กทม.ไม่มีที่รักษา (+) • ไดอาน่า-หมอลีเลียต-เพนด้า-อิชิตัน เดินหน้าตั้งศูนย์พักคอยผู้ป่วยโควิดที่รอเตียงฉุกเฉิน (+) • ชาวบ้านนอนตากฝนตากยุง รอคิวตรวจโควิดฟรี หน้าวัดพระศรีมหาธาตุบางเขน (-) • มูลนิธิกระจกเงา ร้านขายออกซิเจน ประกาศให้ผู้ป่วยโควิดและญาติที่ยืนถึงออกซิเจนฟรี (+) • “ก้อง ห้วยไร่” นักร้องหนุ่มใจบุญ ลุยสร้างโรงพยาบาลสนาม 200 เตียง (+) • คนสอบผ่านราชการ นามสกุลเดียวกับกรรมการ ชาวนิตต์ตั้งข้อสงสัย“รับเฉพาะเครือญาติ” (-)
 <p>ส.ค.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลูกข้าราชการระดับสูง ทำร้ายพ่อแม่ดารานักแสดงวัยชบรภ พร้อมส่งข้อความข่มขู่ คุณคม (-) • บุคลากรทางการแพทย์ด้านหน้า ต้องจับเวลาลุ่มได้ฉีดยาฉีดวัคซีนไฟเซอร์ (-) • บุค ร.พ. กววงค์ชินไฟเซอร์ บุคลากรด้านหน้า หลังพบมีรายชื้อวีไอพีไฟเซอร์ฉีดวัคซีน (-) • วีไอพีไฟเซอร์อีก ลูกชาย พ่อ.โรงพยาบาลตั้ง รวบรวมฉีดไฟเซอร์โควิดตามด้านหน้า (-) • “ผู้กำกับใจ” ใช้ถุงดำคลุมหัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดจนเสียชีวิต (-) • บุคคินโรงพยาบาลสนาม ตรวจสอบผู้ป่วยโควิด-19 มั่วซึกส์ (-) • เจ้าอาวาสวัดดังเชียงใหม่ นำทีมพระตั้งวงปาร์ตี้นักบวช- ดื่มเบียร์หน้าพระประธาน (-)
 <p>ก.ย.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Chiang Mai Food Bank ส่งต่ออาหารที่ยังรับประทานได้ ให้ผู้ที่เดือดร้อน (+) • นายตำรวจยศใหญ่ ใช้เครื่องบินราชการบนเหล่าเพื่อน (-) • นักเรียนหญิง ม.6 วัย 17 ใช้มีดจี้ร้านทองห้างบึกซ์ (-) • เพงดังแจ ออบต.ซื้อชุดห่วงใยสู้โควิดแพงเกินจริงกว่าเท่าตัว (-) • นักพัฒนาสังคมชำนาญการยกยอกเงิน 13 ล้านเส้นการพนัน (-) • สลดเด็ก ม.6 ป่วยซึมเศร้า เครียดเรียนออนไลน์ ถึงจุดหมายลาตาย ก่อนผูกคอตบ (-) • ทีมรสบินส่งอาหารให้ชาวบ้านติดเกาะ น้ำท่วมสูงมิดหัว ที่สุโขทัย (+) • น้ำใจชาวดอย พี่น้องกะเหรี่ยงหมากรุกช่วยคนอุ้มผางซึกส์เสื้อผ้าเป็นโคลน หลังน้ำท่วมสูง (+)
 <p>ต.ค.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • น้ำท่วมใหญ่ หลายจังหวัดในภาคเหนือ กลาง อีสาน ใต้รับผลกระทบ (-) • บริษัท ห้างร้าน ศิลปิน ดารา เป็นจิตอาสาช่วยผู้ประสบภัยจากน้ำท่วม (+) • บุคจับการไอเค-พัททยาและพัคดังสระบุรี เปิดเย็บ พ.ส.ก.ฉุกเฉิน ตรวจสอบโควิดและฉีเม่วง (-) • เรื่องเล่าขานีและกลุ่มพันธมิตร มอบเครื่องผลิตออกซิเจน ชุดตรวจ ATK ช่วยโควิดชายแดนใต้ (+) • จับลักลอบขายเหล้า ย่านราชประสงค์ คุมตัวนักเที่ยว 93 คน (-) • พ่อแก่ทำร้ายร่างกายลูกชายวัย 5 ขวบ / พ่อเลี้ยงโหดทำร้ายลูกเลี้ยง 8 ขวบดับ (-) • สาวแบงค์ยกยอกเงินลูกค้าร่วม 2 ล้าน แหย่ติดใจธนาคารไม่โปร่งใสให้ข้อมูล (-) • ช่างทาสีตึกหวัดดับ ถูกมือดีตัดเชือกโรยตัว (-)
 <p>พ.ย.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ตำรวจนำขบวนรถวีไอพี ย้อนคริปิดเลนใหม่ (-) • ชาวนาเดือดร้อนหนัก ราคาข้าวตกต่ำ รับช็อกโลกริมละ: 6 บาท (-) • ทราน่า คลับเฮ้าส์ toxic พุดเหยียดคนอีสาน (-) • แรงงานเมียนมาร์ ลักลอบเข้าเมืองจำนวนมาก (-) • ปิดสถานบริการ เจ้าของร้าน นักดนตรีตกงาน ไรการเยียวยา (-) • โควิดทำคนไทยถูกหลอกขายสินค้าออนไลน์เพิ่มกว่า 1.1 พันเรื่อง ไม่ตรงป้าย-ไม่ตรงปก (-) • เกิดคดีซิงทรัพย์รายวัน เช่น คนร้ายบุกชิงทอง แเทิงทรชนดับปล้นกลางดึก (-)
 <p>ส.ค.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เด็ก 6 ขวบหัวใจนักสู้ ไม่ก้อที่ยากจน ช่วยแม่ขายน้ำส้ม (+) • ค่าฝุ่น PM 2.5 พืชโลก พุงสูงเกินมาตรฐาน สาเหตุจากการลักลอบเผาป่า (-) • ชายหนุ่มถูกนายจ้างทุบตีนิ้วมึงกั๊กตัว บังคับกินฉี-ซีพม่า (-) • ลุงแกกั๊กซีเปิดใจถูกแก๊งเงินกู้ออนไลน์หลอก เครียดจะกระโดดสะพาน เพยเดือดร้อน (-) • หมูนมสอบก้องถิ่น 64 แม่ไร้แขนแต่ใจสู้ มุ่งมั่นเต็มเปี่ยม ใช้ก้าทำข้อสอบ (+) • ลูกเซอร์ไพรส์เก็บเงินซื้อที่ดินคืนแม่ หลัง 20 ปีก่อนจำใจขาย แม่เพยภูมิใจ (+) • ชาวบ้านลักลอบเผาต่อซังข้าว เร่งก้านาปรัง (-) • กระจุกออมสินครอบครัว พ่อแม่ลูกช่วยกันหยอด 2 ปี ได้เงินกว่าล้าน (+)

- กลสิกรไทย ส้ารวจผู้ปกครองรายได้น้อยไม่พร้อมเรียนออนไลน์. (8 มิถุนายน 2564). ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/finance/news-686789>
- Learning Losses in Covid กับการกั๊กกั๊กการเรียนรู้นึ่งหังศตวรรษ. (19 มกราคม 2565). กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. สืบค้นจาก <https://www.eef.or.th/learning-losses-in-covid/>
- สร. เมย “ผู้สูงอายุ” 60 ปีขึ้นไป เสี่ยง “เสียชีวิตจากโควิด” มากที่สุด. (15 สิงหาคม 2564). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/954763>
- พม. POLL ศูนย์ส้ารวจความคิดเห็นทางสังคม. 2564. พม.โพล “60+ ฝ่าวิกฤติ COVID - 19 สุวีลิตัดไป (Next Normal)” ระดับประเทศ. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- โควิด-19 ต้นคนไทยใช้เน็ต ทบสถิติวันละ 12 ชั่วโมง Gen Z ใช้เน็ตสูงสุดสุดปีแรก. (15 ธันวาคม 2564). ฐานเศรษฐกิจ. สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/tech/506786>
- ผลกระทบมิติสังคมไทยจาก COVID-19. (27 พฤษภาคม 2563). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/125202>

สถานการณ์คุณธรรม

ในวิถี

NEW NORMAL

พอเพียง

พอเพียง

หมายถึง การแสดงออกถึงความพอใจ ไม่เบียดเบียนทั้งตนเอง ผู้อื่น และสังคม
ในสิ่งที่มี ดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันตนเอง และ
รอบคอบ สามารถพึ่งพาตนเองได้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

สถานการณ์ปัจจุบัน

ความพอเพียง เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทย ซึ่งได้รับการปลูกฝังมายาวนานจากบริบทของสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ในปี 2564 นับเป็นปีแห่งประวัติศาสตร์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญหลายเหตุการณ์ โดยเฉพาะ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างแสนสาหัส ทำให้ต้องมีการปรับตัว เรียนรู้ และเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยสถานการณ์ในมิติความพอเพียง แบ่งออกเป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้

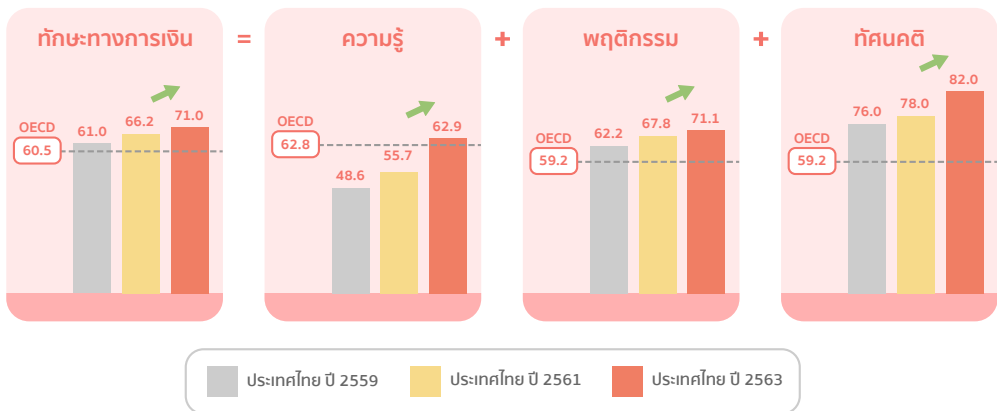

1. พฤติกรรมการออม

จากการสำรวจระดับทักษะทางการเงินของคนไทย ในปี 2563 โดยธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า คนไทยมีพัฒนาการระดับทักษะทางการเงินที่ดีขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 71.0 ซึ่งสูงกว่าในปี 2561 ร้อยละ 66.2 และ ปี 2559 ร้อยละ 61.0 รวมทั้งสูงกว่าค่าเฉลี่ย (OECD) ร้อยละ 60.5 โดยเมื่อพิจารณาองค์ประกอบทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน พบว่า คนไทยมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุกด้าน โดยความรู้ทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 62.9 ซึ่งปรับตัวได้ดีขึ้นกว่าปี 2561 เมื่อพิจารณา ระดับทักษะทางการเงินตามมิติช่วงวัย พบว่า ทุกวัยมี

พัฒนาการทุกด้านที่ดีขึ้น โดย Gen Y มีระดับทักษะทางการเงินที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับวัยอื่น ๆ เนื่องจากมีคะแนนด้านความรู้และพฤติกรรมทางการเงินสูง แต่มีทัศนคติทางการเงินค่อนข้างต่ำ รองลงมาคือ Gen X โดยทัศนคติทางการเงินเป็นหัวข้อที่มีคะแนนสูงสุดเมื่อเทียบกับช่วงวัยอื่น และ Gen Z มีระดับทักษะทางการเงินค่อนข้างต่ำ โดยมีคะแนนด้านพฤติกรรมและทัศนคติทางการเงินน้อยที่สุดในทุกช่วงวัย และ Gen Baby Boomer ขึ้นไป มีระดับทักษะทางการเงินต่ำที่สุด โดยมีคะแนนด้านความรู้ต่ำกว่าช่วงวัยอื่น

พัฒนาการของระดับทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ

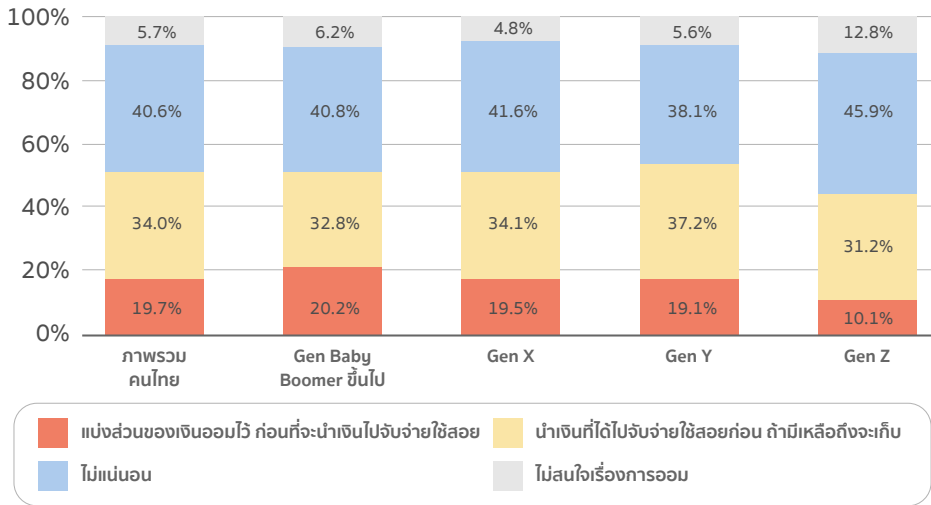
ที่มา : สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับการสำรวจพฤติกรรมการออม พบว่า สัดส่วนผู้มีเงินออมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.7 ในปี 2563 จากร้อยละ 72.0 ในปี 2561 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยส่วนใหญ่มีความตระหนักเรื่องการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน โดยมีการเตรียมพร้อมรับมือผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และการออมเพื่อการเกษียณ ซึ่งถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี และในวิกฤตโควิด-19

ก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนเก็บเงินสำรองมากขึ้น ดังนั้นภาครัฐจึงจำเป็นต้องสนับสนุนให้ประชาชนออมเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยการส่งเสริมและยกระดับทักษะการเงินของคนไทย รวมทั้งการสื่อสารที่เข้าถึงและเข้าใจง่าย เพื่อให้ประชาชนมองเห็นประโยชน์ของการออม และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงตามช่องทางที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย

สัดส่วนของการจัดสรรเงินออมจำแนกตามช่วงวัย

หมายเหตุ : เนื่องด้วยข้อจำกัดของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ผลการสำรวจของ Gen Z อาจไม่สะท้อนภาพของผู้ที่อยู่ในช่วงอายุนี้ทั้งหมด

ที่มา : สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

มุ่งสู่การยกระดับทักษะทางการเงินของคนไทย

1

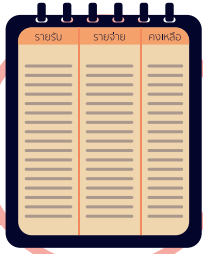
ส่งเสริมความรู้พื้นฐานทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

2

ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินโดยมุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติ

3

ส่งเสริมวินัยทางการเงินให้เตรียมพร้อมรับมือกับทุกสถานการณ์

2. พฤติกรรมการใช้จ่าย

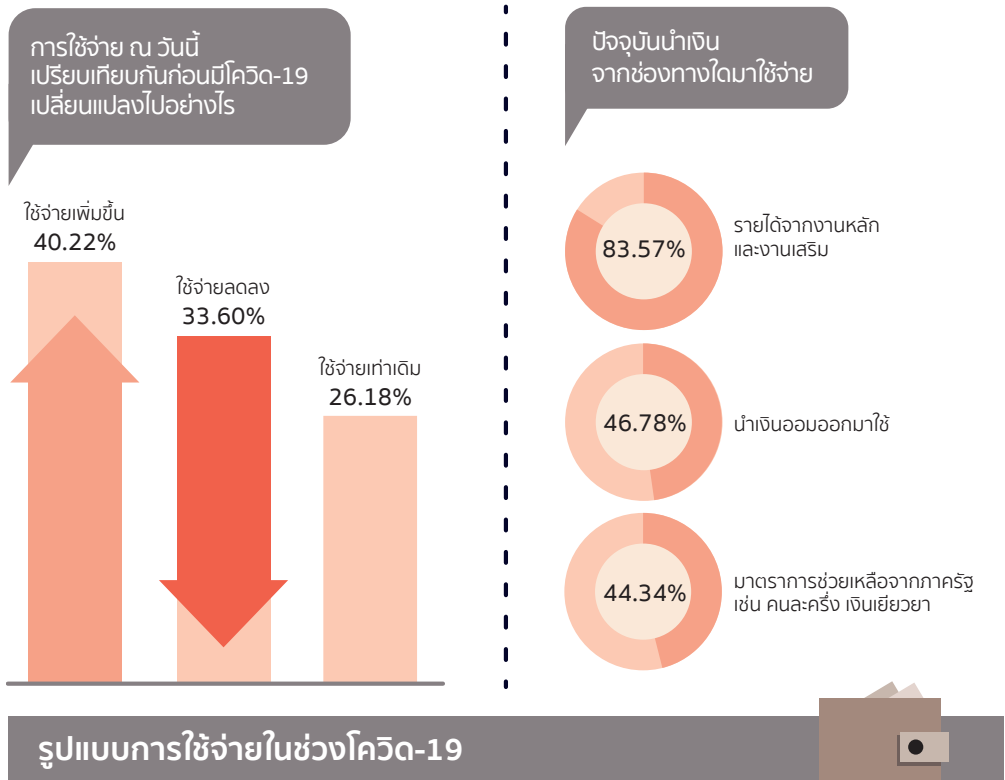
สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่อง “การใช้จ่ายของคนไทยในยุคโควิด-19” จากกลุ่มตัวอย่าง 1,274 คน ระหว่างวันที่ 16 - 19 สิงหาคม 2564 พบว่า ในช่วงโควิด-19 ประชาชนใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

ร้อยละ 40.22 โดยนำเงินรายได้จากงานหลักและงานเสริมมาใช้ร้อยละ 83.57 นำเงินออมออกมาใช้ ร้อยละ 46.78 และมาตรการช่วยเหลือจากรัฐ ร้อยละ 44.34

การใช้จ่ายของคนไทย

ในยุคโควิด-19

80.44%

ลดการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย
วางแผนการใช้จ่ายอย่างรัดกุม

57.49%

ซื้อสินค้าที่ละจำนวนมาก
กักตุนสินค้าจำเป็น

56.47%

ซื้อสินค้าที่ราคาประหยัดกว่า
ซื้อช่วงจัดโปรโมชั่น

จากผลการสำรวจดังกล่าว แม้ประชาชนจะประหยัด และวางแผนการใช้จ่ายอย่างรัดกุม แต่ก็ต้องนำเงินออม ออกมาใช้ เพราะสถานการณ์โควิดทำให้มีค่าใช้จ่ายที่ ค่อนข้างสูง อีกทั้งสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหา ด้านเศรษฐกิจ การว่างงาน ก็ทำให้ประชาชนไม่มีกำลัง การบริโภคในประเทศมากนัก ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องเร่ง

แก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ และหามาตรการช่วยเหลือค่าใช้จ่าย ที่จำเป็น รวมไปถึงลดค่าครองชีพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในส่วนของประชาชนก็ต้องมีการปรับตัว และปรับรูปแบบการใช้ชีวิต ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มจาก

1

พอประมาณ - มีความสุข
พอใจในสิ่งที่มี

ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งปัน
เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

2

มีเหตุผล - ลด ละ เลิก
ใช้จ่ายสิ่งของที่ไม่จำเป็น

วางแผนใช้จ่ายอย่างรัดกุม
เน้นประหยัดและคุ้มค่า พิจารณาว่า
สิ่งที่ทำสร้างประโยชน์และความสุข
ต่อการดำรงชีวิตหรือไม่

3

มีภูมิคุ้มกันที่ดี - วางแผน
การออมเงิน

ลดสร้างหนี้สินที่ไม่จำเป็น
มีเงินสำรองสำหรับสถานการณ์
ฉุกเฉิน เน้นสร้างรายได้มากกว่า
หนึ่งอาชีพ มองหาหลักประกันชีวิต
และสุขภาพเพื่ออนาคต

4

มีความรู้ - พัฒนาตนเอง
อยู่เสมอ

รองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
ในทุกสถานการณ์

5

มีคุณธรรม - ดำเนินชีวิต
โดยทางสายกลาง

ใช้หลักคุณธรรม
ในการดำเนินชีวิต

3. การปรับรูปแบบการใช้ชีวิต

ผลพวงจากโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนโดยเฉพาะวัยแรงงานประสบปัญหารายได้ที่ลดลง ในขณะที่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่หนักกว่าเดิม โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ ที่ประสบปัญหาจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ทำให้ต้องหาแนวทางในการปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยยึดหลัก “การพึ่งพาตนเอง” ในการดำเนินชีวิต รวมไปถึงปรับวิถีการใช้ชีวิตใหม่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของ

สังคมไทยที่เกิดขึ้น ด้วยการเพิ่มพูนทักษะความรู้ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ จากงานวิจัยของ Henley Business School ประเทศอังกฤษ ที่นำเสนอเทรนด์ใหม่คือ “อาชีพที่สองของคนทำงานในองค์กร” โดยในงานวิจัยระบุว่า อาชีพเสริมสามารถช่วยสร้างแรงบันดาลใจและความกระตือรือร้นในชีวิตของคนทำงานมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเติมเต็มคุณค่าในชีวิตของคนทำงาน โดยเทรนด์นี้กำลังเป็นที่นิยม เพราะทำได้ง่ายและตลาดออนไลน์ก็เปิดโอกาสในการสร้างธุรกิจใหม่

6

อาชีพเสริม

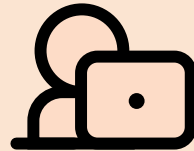
ในชีวิตวิถีใหม่

ปลูกต้นไม้ / พืชเกษตร

เชฟอาหารคาวและหวาน

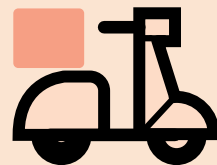
ฟรีแลนซ์ตามความถนัด

ติวเตอร์ออนไลน์

ขายสินค้าออนไลน์

รับส่งสินค้าเดลิเวอรี่

BCG Model

4. การขับเคลื่อนโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานราก (BCG Model)

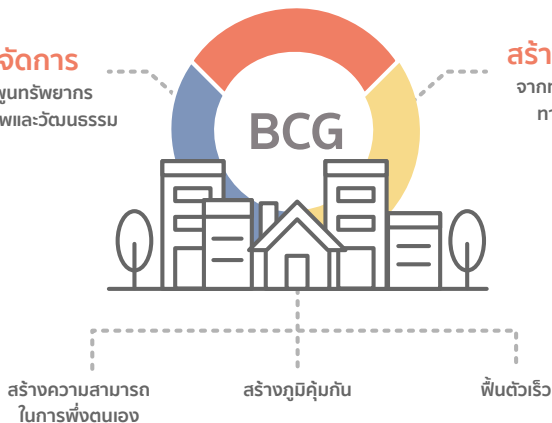
นับตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 – 2564 เป็นต้นมา สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังคงรุนแรงและยืดเยื้อมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ รัฐบาลจึงได้เร่งรัดออกมาตรการสำคัญเพื่อเยียวยาบรรเทาผลกระทบให้กับประชาชนและผู้ประกอบการ เช่น มาตรการด้านการเงิน ทั้งการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการด้านการคลัง เช่น การเพิ่มวงเงินหักลดหย่อนภาษี การเลื่อนชำระภาษี การลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ฯลฯ รวมทั้งการดำเนินมาตรการดูแลเยียวยาให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เช่น ผู้ประกอบการ SMEs เกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งแรงงานในระบบประกันสังคม

นอกจากนี้ ยังได้มีการส่งเสริมการจ้างงาน สร้างอาชีพ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์และผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และการกระจายผลประโยชน์ไปสู่ประชาชนในระดับรากหญ้า ซึ่งนอกจากการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ในปี 2564 ภาครัฐได้มุ่งส่งเสริมขับเคลื่อนโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานราก หรือ BCG Model (Bio-Circular-Green Economy) ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้นำมาใช้ขับเคลื่อนเป็นวาระของโลก เช่น การลดปัญหาโลกร้อน พลังงานสะอาด การกำจัดขยะรีไซเคิล ฯลฯ โดยได้มีการวางแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ให้เกิดขึ้นภายใน 7 ปี (พ.ศ. 2564 – 2570)

โมเดลเศรษฐกิจ BCG

อนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ
การใช้ประโยชน์และเพิ่มพูนทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม

สร้าง Value Creation
จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์

"เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน" ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้มีคุณภาพที่ดี **ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม**

ที่มา : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

ในส่วนของภาคเอกชนและภาคธุรกิจต่างให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่รูปแบบใหม่ในประเด็นเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทางวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันภาคเอกชนรายใหญ่หลายแห่งได้มีการขับเคลื่อนพัฒนาธุรกิจให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) โดยมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ไปสู่การใช้

ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ เช่น การบริหารจัดการเพื่อลดการสูญเสียอาหารและขยะ การมุ่งสู่เป้าหมายของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) การสร้างนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการพลังงานด้วยเทคโนโลยีพลังงานทดแทน รวมทั้งการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ และการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน

แนวโน้มอนาคต

แนวคิดการเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship)

ในอนาคต ประเทศไทยมีแนวคิดมุ่งสู่การเป็นพลเมืองโลก โดยจะมองประเด็นปัญหาาร่วมกัน เกิดการพึ่งพาอาศัยกันในระดับโลก หรือการสร้างจิตสำนึกร่วม เช่น การมองประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งเราทุกคนต้องเรียนรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าว โดยสามารถเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ระหว่างท้องถิ่นและโลกได้ รวมทั้งเกิดการบูรณาการกับทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ความรู้ไปฝากใจในสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Assets)

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ให้ข้อมูลว่า ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ยอดเปิดบัญชีเทรด คริปโตเคอร์เรนซีเติบโตกว่า 5 เท่า โดยในปี 2564 ทะลุ 1,600,000 บัญชี หากเทียบกับการเปิดบัญชีหุ้น ตลอดระยะเวลา 20 - 30 ปี ยังมีจำนวนบัญชีแค่ 1,800,000 บัญชีเท่านั้น ซึ่งถือว่าเติบโตไวมาก โดยในอนาคตคนรุ่นใหม่จะเข้ามาลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลกันมากขึ้น เพราะมีโอกาสและทางเลือกในการลงทุนที่กว้างขึ้นและหลากหลาย รองรับกับเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้ยังสามารถเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ และสิทธิประโยชน์ด้านอื่น ๆ

อินสตาอาชีพเสริมมาแฉง

อาชีพเสริมจะกลายเป็นทางเลือกที่เข้ามาช่วยสร้างสมดุลทางการเงินให้กับกลุ่มคนวัยแรงงาน โดยเฉพาะธุรกิจประเภทออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันมีช่องทางในการเข้าถึงที่หลากหลาย และมีเครื่องมืออำนวยความสะดวกที่เพียบพร้อม นอกจากนี้ ยังมีอาชีพเสริมที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในงานประเภทต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น ดิวเตอร์ออนไลน์ ยูทูบเบอร์ กราฟิกร์ดีไซน์เนอร์ เป็นต้น

ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

เทคโนโลยีดิจิทัลจะกลายเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่โลกอนาคต ทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตและการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ เราทุกคนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่เพื่อก้าวให้ทันกับเทคโนโลยี การเรียนรู้นั้นสามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) สามารถเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และสร้างการเรียนรู้ในแบบฉบับของตนเองได้ มีการมองหาโอกาสและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (Growth Mindset) ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่ง

- อ้างอิง :**
- รายงานวิจัย การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจสถานการณ์คุณธรรม ตัวชี้วัดคุณธรรม 6 ภูมิภาค (กลุ่มคนไทยช่วงอายุ 25-40 ปี). กรุงเทพฯ : ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
  - ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน. 2564. ผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย (Financial Literacy) ปี 2563 และการดำเนินงานด้านการส่งเสริมความรู้ทางการเงินของ ธปท. กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานสถิติแห่งชาติ
  - ภาระหนัก คนไทยยุคโควิด ค่าใช้จ่ายเพิ่ม- เริ่มใช้เงินออม- ลดซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย. (22 สิงหาคม 2564). ไทยโพสต์. สืบค้นจาก <https://www.thaipost.net/main/detail/114102>
  - อาชีพที่ฮอต. (18 กุมภาพันธ์ 2562). สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สืบค้นจาก <https://www.ftpi.or.th/2019/27747>
  - นายกร ชูโมเดลเศรษฐกิจ BCG วาง 4 ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ภายใน 7 ปี. (14 กรกฎาคม 2564). Green Network Thailand. สืบค้นจาก <https://www.greennetworkthailand.com/โมเดลเศรษฐกิจ-bcg-mode/>
  - ทำความรู้จัก “สินทรัพย์ดิจิทัล” ก่อนลงทุน-หลังยอดเปิดบัญชีเทรดพุ่ง 5 เท่า. (30 ตุลาคม 2564). ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/finance/news-791295>
  - Lifelong Learning เพราะเกิดมาจึงต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต. (5 มกราคม 2565). The Growth Master. สืบค้นจาก <https://thegrowthmaster.com/growth-mindset/lifelong-learning>

วินัยรับผิดชอบ

วินัยรับผิดชอบ

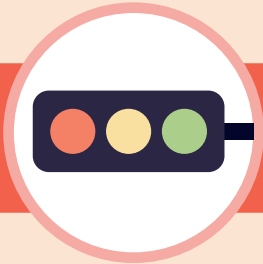
หมายถึง การแสดงออกถึงการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง ได้อย่างมีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่น

ต่อหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงยอมรับผลการกระทำของตนเอง และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

สถานการณ์ปัจจุบัน

การมีวินัยรับผิดชอบจะช่วยให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยวินัยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ วินัยต่อตนเองและวินัยเพื่อส่วนรวม จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวินัยรับผิดชอบอยู่หลายด้านด้วยกัน ได้แก่ การฝ่าฝืนมาตรการการป้องกัน

โควิด-19 วินัยจราจรและการใช้รถใช้ถนน การขาดวินัยทางการเงินซึ่งส่งผลให้เกิดหนี้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น การเผาป่าที่ทำให้เกิดปัญหาหมอกควัน ไปจนถึงปัญหาใหญ่ที่เป็นวาระของชาติ เช่น ขยะพลาสติกล้นเมือง เป็นต้น

1. วินัยจราจร

จากรายงานประจำปีขององค์การอนามัยโลก (WHO) เมื่อปี 2558 ประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนต่อจำนวนประชากร 100,000 คน สูงที่สุดเป็นอันดับสองของโลก และเป็นอันดับที่หนึ่งในภูมิภาคเอเชีย ทางถนนโดยมีอัตราการเสียชีวิตจากการจราจรทางถนน ร้อยละ 32.7 และเมื่อพิจารณาอัตราการเสียชีวิตจากรถจักรยานยนต์ พบว่าประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตเป็นอันดับหนึ่งของโลกเลยทีเดียว

การเกิดอุบัติเหตุและอัตราผู้เสียชีวิตที่สูงขึ้นทุกปีนั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนเรื่องของวินัยจราจรและความรับผิดชอบของผู้ใช้รถใช้ถนน จากข้อมูลสถิติสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในประเทศไทย ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ ThaiRSC

ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 30 มิถุนายน 2564 มีผู้เสียชีวิตสะสมจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน 7,448 ราย จำแนกตามเพศแบ่งเป็น เพศชาย ร้อยละ 80 และเพศหญิง ร้อยละ 20 โดยช่วงอายุที่มีผู้เสียชีวิตสูงสุด คือวัยทำงานอายุ 19 – 60 ปี ร้อยละ 68.2 การเสียชีวิตสะสมเกิดจากการขับขี่จักรยานยนต์ ร้อยละ 80 และรถยนต์ ร้อยละ 20 ช่วงอายุที่เกิดเหตุสูงสุด คือ อายุ 36 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.27 และอายุ 1 – 14 ปี ร้อยละ 25.61 ซึ่งในปี 2564 ผู้เสียชีวิตสะสมรวมจากอุบัติเหตุทางถนน มีจำนวนทั้งสิ้น 13,485 ราย หากเทียบกับการเดินทางไปบนถนนของประเทศที่มีระยะทางรวมกว่า 701,847 กิโลเมตร ก็เท่ากับว่า ในทุก ๆ 52 กิโลเมตร จะมีผู้เสียชีวิตจำนวน 1 ราย

สถานการณ์

อุบัติเหตุทางถนน

ในประเทศไทยครั้งปี 2564

ข้อมูลสถิติแยกตามประเภท เสียชีวิตสะสม

เสียชีวิตสะสม

7,448
ราย

จำแนกตามเพศ

ชาย **80%** | หญิง **20%**

ช่วงอายุที่มีผู้เสียชีวิตสูงสุด

เด็กและเยาวชน (1-18 ปี)..... 15.7%
วัยทำงาน (อายุ 19-60 ปี)..... 68.2%
วัยเกษียณ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)..... 16.1%

ข้อมูลสถิติแยกตามประเภท บาดเจ็บสะสม

บาดเจ็บสะสม

478,495
คน

ช่วงอายุที่เกิดเหตุ คิดเป็นร้อยละ

1-14 ปี ..... 25.61% | 25-35 ปี 16.98%
15-18 ปี ..... 9.74% | 36-60 ปี 26.27%
19-24 ปี ..... 13.24% | 60 ปีขึ้นไป 8.16%

ข้อมูลสถิติแยกตามประเภท เสียชีวิตสะสม

รถจักรยานยนต์

80%

รถยนต์

20%

ข้อมูลสถิติแยกตามประเภท บาดเจ็บสะสม

รถจักรยานยนต์

40%

รถยนต์

29%

ไม่ทราบประเภท

31%

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ ThaiRSC

เด็กและเยาวชนถือเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ ถ้าอัตราการเสียชีวิตยังคงเพิ่มสูงขึ้น ก็นับเป็นการสูญเสียโอกาสในการพัฒนาทรัพยากรของประเทศ ดังนั้นเพื่อลดความสูญเสียที่

เกิดขึ้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็ก รวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานทุกระดับ ต้องร่วมกันรณรงค์ให้เห็นความสำคัญและแนวทางการป้องกันปัญหาดังกล่าว

ป้องกันอุบัติเหตุ เด็กและเยาวชน

1

สร้างความรู้ความเข้าใจ
ด้านกฎหมายและกฎจราจร

2

ปลูกฝังวิจัยจราจร ให้เกิดจิตสำนึก
ใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

3

พัฒนาทักษะการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ
ในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง

4

สร้างความรู้ ความเข้าใจจิตสำนึก
ความปลอดภัยในสถานศึกษา

5

ปรับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
ที่เป็นอันตรายแก่เด็กให้เหมาะสม

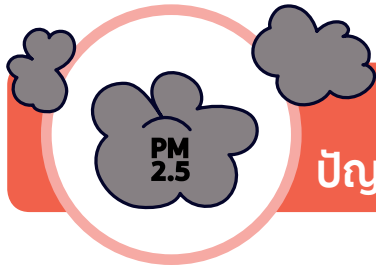
2. ขยะพลาสติก ขยะติดเชื้อล้นเมือง

ปัญหาขยะเป็นปัญหาใหญ่ที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เนื่องจากปริมาณขยะที่พุ่งสูงขึ้น โดยในปี 2564 วิกฤตโควิดยังคงระบาดอย่างต่อเนื่อง แม้รัฐบาลไม่ได้มีการประกาศล็อกดาวน์ แต่หน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดนโยบายให้พนักงานทำงานที่บ้าน (Work from Home) มากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตวิถีใหม่ เช่น การสั่งอาหารเดลิเวอรี่

(Food Delivery) การใช้หน้ากากอนามัย วัสดุทางการแพทย์ ฯลฯ ส่งผลให้ขยะพลาสติกและขยะติดเชื้อมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2562 ขยะพลาสติกมีเฉลี่ย 96 กรัม/คน/วัน ในปี 2563 หรือในช่วงสถานการณ์โควิด มีปริมาณขยะ 134 กรัม/คน/วัน ซึ่งเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 40 และในเดือนเมษายน 2564 มีปริมาณขยะ 139 กรัม/คน/วัน ซึ่งเพิ่มขึ้น ร้อยละ 45

สถานการณ์ขยะพลาสติก ขยะติดเชื้อ ช่วงโควิด-19

3.

ปัญหาหมอกควัน และฝุ่น PM 2.5

ในช่วงเดือนพฤศจิกายน - มีนาคมของทุกปี ฝุ่นละอองที่ปกคลุมชั้นบรรยากาศพื้นที่กรุงเทพฯ มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการจราจร และยานพาหนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรถยนต์ประเภทดีเซล โรงงานอุตสาหกรรม รวมถึงการเผาวัชพืชริมถนน และเผาขยะในที่โล่ง ในขณะที่ภูมิภาคต่าง ๆ เช่น

ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฝุ่นละอองมักมาจากการเผาเศษพืชและวัสดุการเกษตร เช่น ข้าว ข้าวโพด อ้อย ฯลฯ และปัญหาการจราจร การขนส่งในเขตเมืองใหญ่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันจำนวนของผู้ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคผิวหนัง และโรคที่เกี่ยวข้องกับดวงตาก็เพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ครัวเรือนมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น ทั้งคำรักษาพยาบาล ค่าซื้ออุปกรณ์ป้องกันมลพิษ ธุรกิจห้างร้านและร้านอาหารต่างได้รับผลกระทบโดยทั่วกัน เพราะลูกค้าลดการออกจากบ้าน ภาคการท่องเที่ยวก็เช่นกัน เมื่อเข้าสู่ฤดูหมอกควัน จำนวนนักท่องเที่ยวก็ลดลงอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นกลุ่มที่รับรู้สถานการณ์จากสื่อต่าง ๆ ในสถานการณ์ของโควิด-19 ปัญหาหมอกควัน ก็ยังคงเป็นประเด็นร้อนของภาคเหนือมาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การท่องเที่ยวในประเทศที่ค่อย ๆฟื้นตัว หากเจอปัญหาหมอกควันที่รุนแรง ก็อาจทำให้หลายธุรกิจสะดุดลงอีกรอบได้

ตัวอย่างเช่น จังหวัดเชียงใหม่มีค่าฝุ่นละออง PM 2.5 โดยจำนวนวันที่ค่ามากกว่า 90 (มคก./ลบ.ม.) เมื่อปี 2562 มีจำนวน 25 วัน ปี 2563 มีจำนวน 36 วัน และในปี 2564 มีจำนวน 17 วัน เปรียบเทียบกับจำนวนผู้ป่วยที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD) ในปี 2563 มีจำนวน 9,212 คน และปี 2564 มีจำนวน 6,790 คน

ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไข ก็อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้

ในฤดูหมอกควันที่ผ่านมา ภาครัฐได้กำหนดมาตรการที่เข้มข้นเพื่อควบคุมการเผาป่า สำหรับมาตรการระยะสั้นให้แต่ละจังหวัดประกาศเพิ่มวันห้ามเผา รวมถึงการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ในการดูแล ส่วนมาตรการระยะยาวได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง พ.ร.บ. ป่าชุมชนปี 2562 เพื่อให้ชุมชนวางแผนอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากป่าได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวเพิ่งมีการประกาศใช้ ทำให้ชุมชนที่เข้าร่วมมีจำนวนไม่มากนัก จึงต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์และการขยายผลเพิ่มอีกต่อไป

นอกจากนี้ยังพบอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถไม่บรรลุผลเท่าที่ควร เช่น ในบางพื้นที่ได้รับความร่วมมือน้อย มีการเผาก่อนกำหนด เกิดการลักลอบเผาพื้นที่เกษตรและพื้นที่ป่า การเข้าดับไฟยังทำได้จำกัด เนื่องจากหลายพื้นที่เข้าถึงยากและห่างไกล เป็นต้น โดยสิ่งสำคัญที่กล่าวมาคือ การขาดแรงจูงใจให้ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหายังจริงจัง

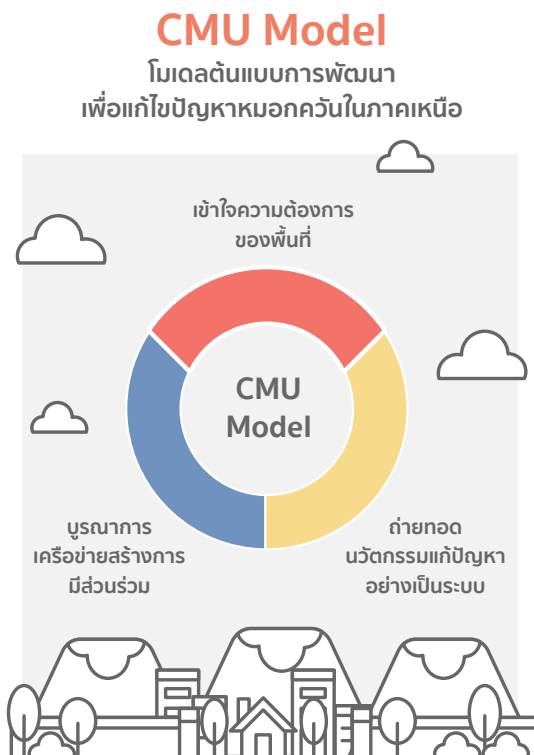
ภาคเหนือกับการแก้ไขปัญหาหมอกควัน อย่างเป็นรูปธรรม

จากปัญหาหมอกควันที่รุนแรง ทำให้หลายภาคส่วนในพื้นที่ภาคเหนือรวมตัวออกมาเคลื่อนไหว เพื่อผลักดันให้เกิดการแก้ไขอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนของประชาชน ภาคเอกชน และในส่วนของภาควิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการเพื่อสนับสนุน

การแก้ไขปัญหามอกควันภาคเหนืออย่างเป็นรูปธรรม และเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ดำเนินงานศึกษาวิจัย เสนอแนวทาง และถ่ายทอดนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหามา รวมถึงเริ่มขับเคลื่อน CMU Model ให้เป็นโมเดลต้นแบบการพัฒนาประสิทธิภาพ

CMU Model

โมเดลต้นแบบการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควันในภาคเหนือ

แนวทางแก้ปัญหาตามโจทย์

1 รับมือและป้องกัน เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ

- Mobile Application รายงาน PM2.5 และระบุตำแหน่งห้องปลอดฝุ่น
- ถ่ายทอดนวัตกรรมทำเครื่องฟอกอากาศและหน้ากาก

2 ฝ้าระวังการเกิดไฟ

- ตรวจสอบตามผู้ละอองและไฟฟ้า
- ใช้อากาศยานไร้คนขับตรวจจับการเกิดไฟ
- โครงการฟื้นฟูป่า

3 พัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต

- ส่งเสริมและสร้างอาชีพ
- โครงการเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาสาธารณสุขภาค
- เสริมสร้างความรู้เพื่อลดหมอกควัน

มาตรการป้องกันและแก้ปัญหา

ฝุ่น PM 2.5

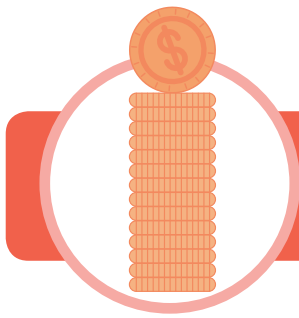

<p>1 แก้ไขปัญหาทันที</p> <ul style="list-style-type: none"> • ออกมาตรการเข้มงวด แก้ไขปัญหาฝุ่น PM 2.5 • จัดพ่นน้ำล้างถนน ทางเท้า ต้นไม้ พุ่มไม้ ทุกวัน ทุกเขต • เข้มงวดทำความสะอาดป้ายรถเมล์ ส-พานลอย และพื้นที่สาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> • ควบคุมเขตก่อสร้าง ให้ดำเนินการป้องกันฝุ่นจากการทำงาน • ควบคุมโรงงานที่ปล่อยควันไม่ให้เกินมาตรฐาน • ตรวจสอบรถบรรทุกทุกคัน และวัสดุก่อสร้างที่ไม่มีการป้องกันฝุ่น • รับผิดชอบทุกภาคส่วน ช่วยกันลดฝุ่น จอดรถดับเครื่อง ตรวจสอบสภาพรถ	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่เผาในพื้นที่โล่ง และแนะวิธีป้องกันตนเองจากฝุ่น • ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกวดขันวินัยรถยนต์ที่ปล่อยควันดำ • กทม. เข้มงวดบุคลากรลดการใช้รถยนต์ส่วนตัวทำงานเหลือเวลา
<p>2 ระยะยาว</p> <ul style="list-style-type: none"> • เพิ่มพื้นที่สีเขียวจากปี 62 จำนวน 632 ไร่ 3 งาน 31.85 ตารางวา เฉลี่ยอัตรา 7.08 ตารางเมตร/คน เป้าหมายเพิ่มอัตราเป็น 10 ตารางเมตร/คน • เพิ่มการขนส่งมวลชนที่ใช้พลังงานสะอาด • ลดจำนวนคนที่ใช้รถยนต์ส่วนตัว และรถเมล์ได้วันละ 237,700 คน/วัน	<ul style="list-style-type: none"> • ให้บริการเรือโดยสารคลองผดุงกรุงเกษม ที่ใช้พลังงานสะอาด 100% จำนวน 10 ลำ ให้บริการรถ Shuttle Bus ไฟฟ้า ลดรอยต่อการเดินทาง 2 เส้นทาง ทำให้คนใช้บริการมากขึ้น • เพิ่มสถานี BTS จากปี 62 จำนวน 28 สถานี • โครงการห้องเรียนปลอดฝุ่น สำหรับโรงเรียนในสังกัด กทม. และศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนนำแผ่น HEPA สำหรับกรองฝุ่น PM 2.5 มาติดตั้งห้องเรียน • เพิ่มสถานีตรวจวัดค่าฝุ่นตามมาตรฐานสากล ที่เชื่อถือได้ครบทั้ง 50 เขตแล้ว และติดตั้งเครื่องตรวจวัดฝุ่นละออง PM 2.5 ในสวนสาธารณะของ กทม. อีก 20 จุด	

ที่มา : สำนักงานประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร

มลพิษทางอากาศนับเป็นภัยร้ายแรงที่เกิดขึ้นและเป็นวาระสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข ชาวจากสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงปี 2564 ต่างเรียกร้องให้สังคมได้ตระหนักและหันมาสนใจปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น อาสาสมัครเข้าไปช่วยดับไฟป่า การระดมเงินเพื่อบริจาคสิ่งของและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ การแจ้งเบาะแสผู้ทิ้งเไฟป่าโดยไร้จิตสำนึก ฯลฯ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แม้ว่ารัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมมือกันเร่งผลักดันนโยบายต่าง ๆ เพื่อ

ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อและเสียหายที่ลุกลามบานปลาย ในขณะเดียวกันประชาชนเองก็ต้องตระหนักถึงพิษภัยปัญหาดังกล่าว โดยมีการเตรียมความพร้อม รับมือ และติดตามข่าวสารตลอดเวลา รวมทั้งช่วยกันสอดส่องเป็นหูเป็นตาให้สังคม หากพบผู้ต้องสงสัยหรือกระทำความผิดต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการทางกฎหมาย เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และช่วยคืนอากาศดี ๆ ให้กับประชาชนทุกคน

4. หนีครัวเรือนไทยพุ่งสูงขึ้น

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒน์) ได้สำรวจหนี้สินครัวเรือนของคนไทยในช่วงไตรมาส 3 ปี 2564 พบว่ามีมูลค่า 14.27 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 จากร้อยละ 4.7 ในไตรมาสก่อน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.3 ต่อจีดีพี โดยสัดส่วนของหนี้สินครัวเรือนต่อจีดีพียังอยู่ในระดับที่สูงเมื่อเทียบกับช่วงก่อนการระบาดของโควิด-19 ปัญหานี้สินครัวเรือนยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสาเหตุหลักมาจาก 1) ภาวะเศรษฐกิจที่ไม่สามารถขยายตัวได้ในระดับปกติ และ 2) ผลกระทบจากอุทกภัยทำให้ครัวเรือนต้องก่อหนี้เพื่อนำมาซ่อมแซมบ้านเรือนและเครื่องใช้ที่ได้รับความเสียหายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภค

แต่ประเด็นที่มีความน่ากังวลและต้องให้ความสำคัญ คือปัญหานี้จากบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งยังคงมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ก็จะส่งผลให้เกิดดอกเบี้ยปรับในอัตราที่ค่อนข้างสูง และการก่อหนี้นอกระบบที่เพิ่มขึ้นถึง 1.5 เท่าจากปี 2562 นอกจากนี้วิกฤตโควิด-19 ยังส่งผลกระทบต่อซ้ำเติมให้สถานะทางการเงินของครัวเรือนมีความเปราะบางมากขึ้น สถาบันจึงได้กำหนดมาตรการเพื่อช่วยเหลือเยียวยา

แก่ลูกหนี้อยู่ในช่วงเมษายน 2564 เป็นต้นมา เช่น การพักชำระหนี้ การลดยอดการผ่อนชำระ ฯลฯ ซึ่งก็ช่วยทำให้เกิดสภาพคล่องระยะสั้นและบรรเทาปัญหาหายได้ ไม่สอดคล้องกับภาระค่าใช้จ่ายได้ในเวลาหนึ่ง แต่ก็ต้องหามาตรการเพิ่มเติมที่ช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้กับลูกหนี้และให้ลูกหนี้สามารถมีกำลังหรือประคองประคองการใช้จ่ายต่อไปได้ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายได้ของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม มาตรการทางการเงินที่ออกมานั้น จะต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาของลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบ และไม่ก่อให้เกิด **สภาวะด้านศีลธรรม (Moral Hazard) หรือทำให้ลูกหนี้ที่ติดต้องหยุดชำระหนี้ไปด้วย** เพราะจะทำให้เกิดปัญหาในระบบการเงินตามมา

ปัญหาสภาวะด้านศีลธรรม (Moral Hazard) ที่กล่าวข้างต้น คือ สถานการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนไปจากเดิม โดยจะมีพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นและก่อให้เกิดผลเสียกับผู้อื่น ตัวอย่างที่พบ เช่น การซื้อประกันโควิดจำนวนหลายกรมธรรม์ ซึ่งอาจเป็นแรงจูงใจให้ผู้ซื้อประกันมีพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อให้ตนเองติดเชื้อ โดยมีจุดประสงค์เพื่อรับค่าสินไหมทดแทน เป็นต้น

สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้สำรวจความคิดเห็นประชาชน เฉพาะผู้ที่มีหนี้สินทั่วประเทศต่อกรณีภาวะหนี้สินของคนไทย จำนวน 1,059 คน ระหว่างวันที่ 22 - 25 พฤศจิกายน 2564 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีหนี้บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลมากที่สุด ร้อยละ 46.52 รองลงมา คือ สินเชื่อที่อยู่อาศัย ร้อยละ 39.85 และใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 35.46 โดยประชาชนมีหนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนละประมาณ 1,248,847.03 บาท โดยคาดว่าจะใช้หนี้ได้ทั้งหมด ร้อยละ 71.11

ภาวะหนี้สิน ของคนไทยในวันนี้

สำรวจความคิดเห็นประชาชน เฉพาะผู้ที่มีหนี้สินทั่วประเทศ ต่กรณีภาวะหนี้สินของคนไทย
จำนวน 1,059 คน ระหว่างวันที่ 22-25 พ.ย. 2564

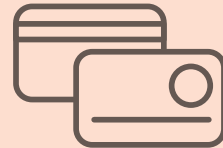
ประชาชนมีหนี้สินประเภทใดบ้าง

ใช้จ่าย
ในชีวิตประจำวัน
35.46%

ประเภท
หนี้สิน

บัตรเครดิต
สินเชื่อส่วนบุคคล
46.52%

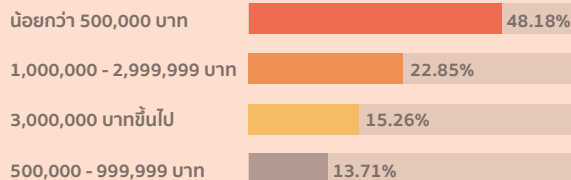
สินเชื่อที่อยู่อาศัย
เช่น บ้าน คอนโด
อาคารพาณิชย์ ฯลฯ
39.85%

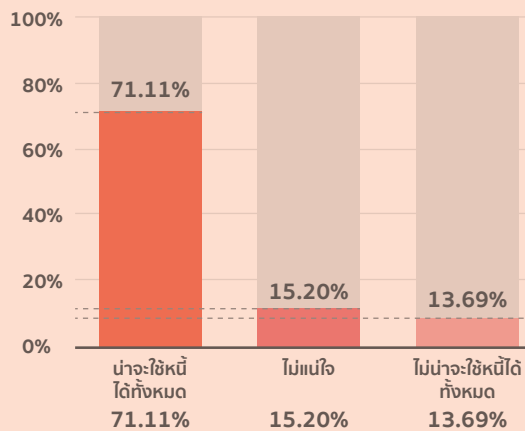
ประชาชนมีหนี้สินเฉลี่ย ครัวเรือนละประมาณ

1,248,847.03
บาท

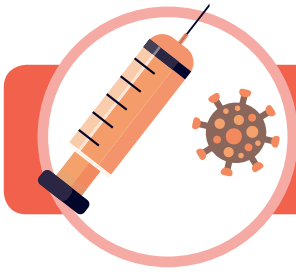
ประชาชนคิดว่าจะใช้หนี้ ได้หมดหรือไม่

ที่มา : สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

จากผลโพลสะท้อนให้เห็นว่า การก่อหนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. การก่อหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคและใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ได้แก่ หนี้บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และ 2. การก่อหนี้เพื่อซื้อทรัพย์สิน ได้แก่ สินเชื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อรถ โดยกลุ่มที่น่าเป็นห่วง คือ กลุ่มที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ เพราะเข้า

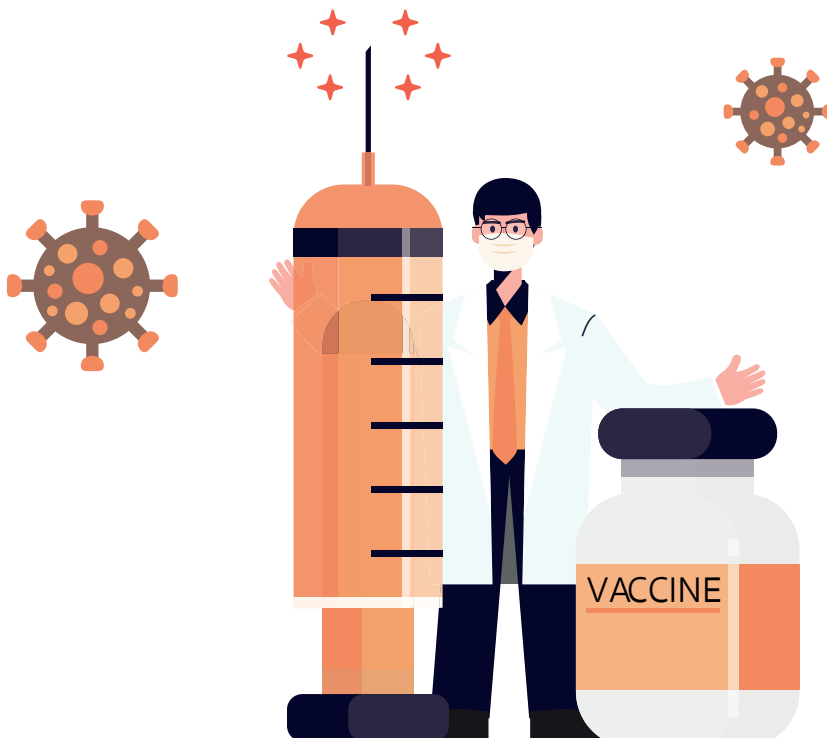
ไม่ถึงแหล่งเงินทุน จึงก่อหนี้จากบัตรเครดิตแทน ดังนั้นในการลดภาระหนี้สิน ประชาชนควรรักษาวินัยทางการเงินอย่างเคร่งครัด เช่น การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง ทนอยชำระหนี้คงค้างให้หมด การวางแผนการเงินส่วนบุคคล และเก็บสะสมเงินออมหรือนำไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่สูงกว่า เป็นต้น

5. วินัยทางสังคม

การปรับพฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้กลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ประชาชนให้ความสนใจ แม้รัฐบาลได้กำหนดมาตรการ “การเว้นระยะห่างทางสังคม” หรือ Social Distancing ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ซึ่งถือเป็นความพยายาม

ในการลดอัตราการแพร่ระบาดของโควิด-19 จากคนสู่คน ในสังคม ขณะเดียวกันประชาชนก็ต้องมีวินัยในการดูแลตนเองมากขึ้นและช่วยกันยกระดับสิ่งที่เคยทำอยู่ให้เข้มข้นขึ้นไป โดยพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและถือเป็นวินัยทางสังคม สามารถแบ่งออกเป็นดังนี้

แนวทาง การปรับพฤติกรรมชีวิตวิถีใหม่

การดูแลสุขภาพ

- การดูแลรักษาความสะอาดอยู่เสมอ
- ตรวจวัดอุณหภูมิทุกครั้ง
- สวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะ
- พกเจลแอลกอฮอล์
- หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด

การทำงาน

- ทำงานที่บ้าน (Work from Home) หรือทำงานที่ไหนก็ได้ (Work from Anywhere)
- ใช้ระบบประชุมออนไลน์ (Online Conference)
- ใช้แพลตฟอร์มสร้างพื้นที่ทำงานให้กับพนักงาน

การเรียนรู้

- การเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์
- หาความรู้ใหม่ ๆ เช่น ชมพิพิธภัณฑ์เสมือน (Virtual Museum) นิทรรศการออนไลน์ (Virtual Exhibition)

การจัดสถานที่

- ติดตั้งจุดล้างมือด้วยสบู่ / เจลแอลกอฮอล์
- จัดพื้นที่โดยเว้นระยะห่าง 1 - 2 เมตร
- ควบคุมจำนวนคน และเหลื่อมเวลา หรือลดทำกิจกรรมให้สั้นลง
- แสดงเอกสารใบรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-19 ครบตามเกณฑ์

แนวโน้มอนาคต

เทรนด์พฤติกรรมชีวิตวิถีใหม่
(New Normal)

กระแสการตื่นตัวต่อสิ่งแวดล้อม
และความยั่งยืน

เทคโนโลยีรถยนต์ไฟฟ้าแก้ปัญหา
สิ่งแวดล้อมและมลพิษ

เทรนด์พฤติกรรมชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)

รูปแบบการใช้ชีวิตและทัศนคติในการดำรงชีวิตของผู้คนจะเปลี่ยนไป โดยเฉพาะการเปิดรับเทคโนโลยี บริการดิจิทัลใหม่ ๆ รวมถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งตอบโจทย์เรื่องความสะดวกสบาย โดยมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยด้านสุขอนามัย โดยจะมีการพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน การทำธุรกรรม และซื้อขายสินค้าออนไลน์ และการสร้างความบันเทิง

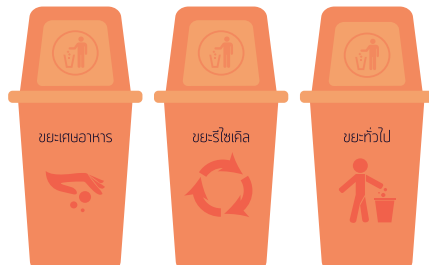
ผ่านโลกเสมือน โดยผู้คนจะมองเห็นความสำคัญของการรักษาระยะห่างทางกายภาพ ลดการสัมผัสกันและลดการสัมผัสในพื้นที่สาธารณะ (Touchless Society) และใช้พื้นที่บ้านในการทำกิจกรรมมากขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความใส่ใจสุขภาพตัวเองและคนรอบข้าง และมีแนวโน้มการทำประกันสุขภาพมากขึ้น

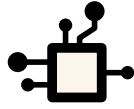

กระแสการตื่นตัว ต่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน

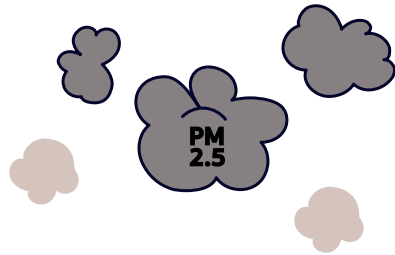
ปัจจุบันประชาชนให้ความสนใจต่อกระแสการตื่นตัวทางด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่ากระแสการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมน่าจะมีคามยั่งยืนและได้รับการตอบรับจากทุกภาคส่วนอย่างรวดเร็ว เช่น ผลิตภัณฑ์ทดแทนจากวัสดุธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ ฯลฯ ในอนาคตข้างหน้า ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคธุรกิจและเอกชนจะมีการปรับตัวไปสู่โมเดลธุรกิจที่ใส่ใจเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Go Green)

และเกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ เช่น การลดปริมาณการใช้บรรจุภัณฑ์ หรือทำในลักษณะ Refill Shop Station เป็นต้น ในขณะที่ภาครัฐจะตื่นตัวต่อการแก้ไขปัญหาขยะอย่างจริงจัง โดยจะหันมาใช้กฎหมายและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มากขึ้น เช่น การห้ามใช้หรือเก็บภาษีถุงพลาสติก การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก เป็นต้น

เทคโนโลยีรถยนต์ไฟฟ้า แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษ

ผู้คนในยุคปัจจุบันต่างให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะฝุ่น PM 2.5 ด้วยเหตุนี้จึงมีการพัฒนารถยนต์ไฟฟ้าขึ้นมา โดยในปี 2020 ยอดขายรถยนต์ไฟฟ้ามีการเติบโตแบบก้าวกระโดด สำนักงาน

พลังงานสากล (International Energy Agency - IEA) ได้ประมาณการณ์อนาคตรถยนต์ไฟฟ้าผ่าน Global EV Outlook 2021 โดยเชื่อว่า ในปี 2030 จะได้เห็นรถยนต์ไฟฟ้าสะสมทั่วโลกรวมกัน 145 ล้านคัน สำหรับประเทศไทย แม้จะมีพัฒนาการที่ล่าช้าอยู่หลายปัจจัย แต่ก็มีแนวโน้มที่คนไทยจะใช้รถยนต์ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้นหากมีปัจจัยสนับสนุนการตัดสินใจซื้อ เช่น โครงสร้างพื้นฐานในการชาร์จไฟฟ้าเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้ใช้งาน การพัฒนาเทคโนโลยีด้านความปลอดภัยและการลดการเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น

- อ้างอิง :
- รายงานวิจัย การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจสถานการณ์คุณธรรม ตัวชี้วัดคุณธรรม 6 มิติภาค (กลุ่มคนไทยช่วงอายุ 25-40 ปี). กรุงเทพฯ : ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
  - ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน. (2564). ThaiRSC สืบค้นจาก <https://www.thairsc.com/>
  - ซีซังวราย! ภาพถ่าย อัดคลิป ผู้ทำผิดวินัยจราจร ได้สินบนนำจับแบบปึง ๆ. (17 พฤศจิกายน 2564). PPTVHD 36 สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news/สังคม/160678>
  - เปิดสถิติ “อุบัติเหตุบนถนน” ประเทศไทยเกิดเหตุอะไรบ่อยสุด?. (28 มกราคม 2565). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/984601>
  - ส่องสถานการณ์ ชะงะพลาสดัก - ชะงะติดเชื้อ “โควิด-19 ระลอกใหม่”. (11 มิถุนายน 2564). กรุงเทพธุรกิจ สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/942908>
  - แนะนำวิธีการทิ้งขยะติดเชื้อ สร้างความปลอดภัย เพิ่มความมั่นใจให้กับคนทิ้งและคนเก็บ. (30 สิงหาคม 2564). สำนักงานเทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต สืบค้นจาก <https://www.patongcity.go.th/news/detail/74677>
  - ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). ปัญหาหมอกควันภาคเหนือกับแนวคิด Sandbox CMU Model. BOT พระสยาม MAGAZINE, 43, 6, 10 - 13. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256303LocalEconomy.aspx>
  - กทม. สุวิภาณีฝุ่น PM 2.5. (12 กุมภาพันธ์ 2564). ทันข่าว Today สืบค้นจาก <https://www.thunkhaotoday.com/news/bangkok/322/กทม-สุวิภาณีฝุ่น-pm-25>
  - หนี้ครัวเรือนไทยทะลุ 14.27 ล้านล้าน อัตราว่างงานสูงสุดตั้งแต่มีโควิด. (23 พฤศจิกายน 2564). Workpoint TODAY สืบค้นจาก <https://workpointtoday.com/thailand-household-debt-q2-64/>
  - แกะไส้ใน ‘หนี้ครัวเรือนไทย’ หนี้บ้าน-บัตรเครดิต เทียบ 10ประเทศ. (9 มกราคม 2565). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/981604>
  - Moral hazard กับภาวะระลอกใหม่และระลอกถัดไปของโควิด-19. (13 เมษายน 2564). โพสต์ทูเดย์. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/finance-stock/columnist/650333>
  - โพลสำรวจภาวะหนี้คนไทย ชี้ส่วนใหญ่มีหนี้บัตรเครดิตสินเชื่อส่วนบุคคล หนี้ครัวเรือนเฉลี่ย 1.2 ล้านบาท. (28 พฤศจิกายน 2564). ประชาไท. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2021/11/96153>
  - ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). The Next Normal ส่องเทรนด์ “ความปกติถัดไป” หลังโควิด-19. BOT พระสยาม MAGAZINE, 43, 6, 8 - 9. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256306GlobalTrend.aspx>

ສຸຈຣິຕ

สุจริต

หมายถึง การแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ไม่ชื่อตรงหรือไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลอื่น
ตรงไปตรงมา เป็นธรรม ทั้งในที่ลับและ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อบุคคล
ที่แจ้ง รวมถึงการปฏิเสธการกระทำที่ และส่วนรวม

สถานการณ์ปัจจุบัน

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ได้เผยแพร่ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ประจำปี 2564 ผลปรากฏว่า **ประเทศไทยได้คะแนน 35 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน** และอยู่ในอันดับที่ 110 จาก 180 ประเทศทั่วโลก โดยผลการจัดอันดับพบว่า สถิติคะแนน CPI ของไทย ปี 2564 หากเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 6 จากทั้งหมด 11 ประเทศ โดยประเทศที่ได้อันดับหนึ่งคือ ประเทศสิงคโปร์ 85 คะแนน ถัดมาเป็นมาเลเซีย 48

คะแนน, ตีมอร์-เลสเต 41 คะแนน, เวียดนาม 39 คะแนน อินโดนีเซีย 38 คะแนน และประเทศไทย 35 คะแนน

จากสถานการณ์ความโปร่งใสของประเทศไทยที่ตกอันดับลงนั้น สะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยยังคงเผชิญหน้ากับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นตัวบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ โดยการทุจริตคอร์รัปชันยังคงลุกลามแพร่กระจายไปในทุกสาขาอาชีพและมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นตัวฉุดรั้งให้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศด้อยพัฒนามาหลายทศวรรษ

คะแนนและอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย

	ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564	
 ระดับโลก จำนวน 180 ประเทศ	คะแนน 36	อันดับ 101	คะแนน 36	อันดับ 104	คะแนน 35	อันดับ 110
 ระดับอาเซียน จำนวน 11 ประเทศ		อันดับ 5		อันดับ 6		อันดับ 6

ที่มา : องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI)

ความสุจริตเป็นคุณลักษณะสำคัญที่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่ดี จริ่งใจ และซื่อสัตย์ คุณธรรมด้านสุจริตมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ 1) การไม่เอารัดเอาเปรียบ โดยไม่ดำเนินกิจกรรมที่นำมาซึ่งผลประโยชน์เหนือกว่าผู้อื่นด้วยการเบียดเบียนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่น

เดือดร้อน และ 2) การยึดมั่นและยืนหยัดในความถูกต้อง แม้จะมีความยากลำบากหรือมีอุปสรรคเข้ามาขัดขวางก็ตาม โดยสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสุจริตในปี 2564 มีดังต่อไปนี้

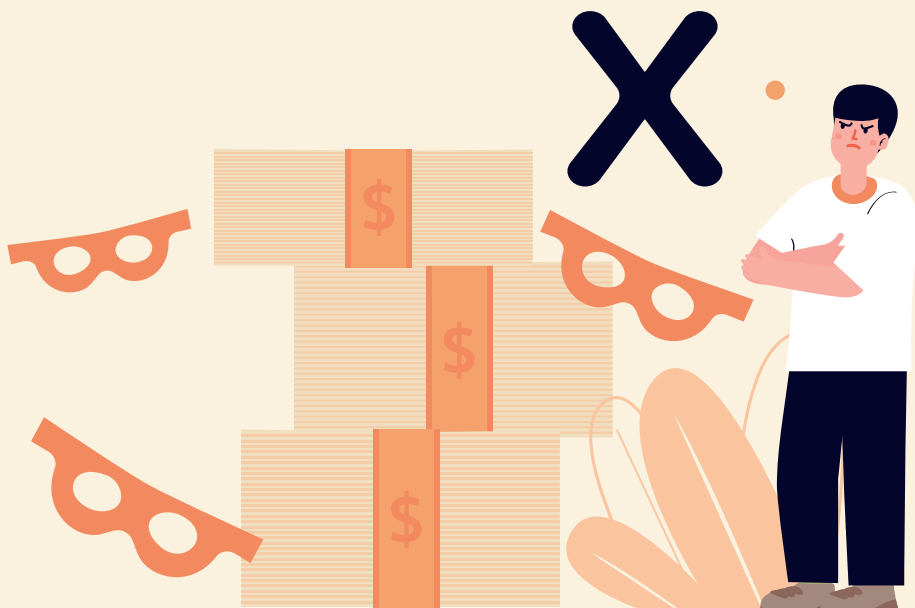

1. สถานการณ์การทุจริตในภาครัฐ

การทุจริตในภาครัฐยังคงเกิดขึ้นบ่อยครั้ง จากสถิติเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงาน ป.ป.ช. ในปี 2563 มีเรื่องกล่าวหาเข้ามา 9,130 เรื่อง โดย ป.ป.ช. รับดำเนินการเอง 2,951 เรื่อง มีมูลค่าความเสียหายกว่า 9 หมื่นล้านบาท และในปี 2564 (ข้อมูลถึงวันที่ 26 กรกฎาคม 2564) มีเรื่องกล่าวหาเข้ามา 6,153 เรื่อง และ ป.ป.ช. รับดำเนินการเอง 1,963 เรื่อง จะเห็นว่า แม้ประเทศไทยจะพบเจอกับภาวะวิกฤตโควิด-19 ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2563 – 2564 แต่ก็ยังมีเรื่องกล่าวหาเข้ามาจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าการทุจริต

ก็ยังคงมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง และความรุนแรงได้แผ่ขยายวงกว้าง โดยเฉพาะการร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากสถิติการร้องเรียนของ ป.ป.ช. ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตลอด 4 ปีงบประมาณ นับตั้งแต่ปี 2561 – 2564 มีเรื่องร้องเรียนกล่าวหาสูงถึง 5,277 คดี แบ่งประเภทการร้องเรียนออกเป็น 6 กลุ่มคดี ประกอบด้วย

ประเภทเรื่องร้องเรียน

1

กลุ่มคดีด้านจัดซื้อจัดจ้าง การบริหาร
งานบุคคลและความมั่นคง
(รวม 4 ปีงบประมาณ)

จำนวน **1,148** คดี

2

กลุ่มคดีด้านทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม

จำนวน **258** คดี

3

กลุ่มคดีด้านการให้บริการ
สาธารณูปโภค

จำนวน **1,251** คดี

4

กลุ่มคดีด้านเศรษฐกิจ

จำนวน **446** คดี

5

กลุ่มคดีด้านสังคม

จำนวน **317** คดี

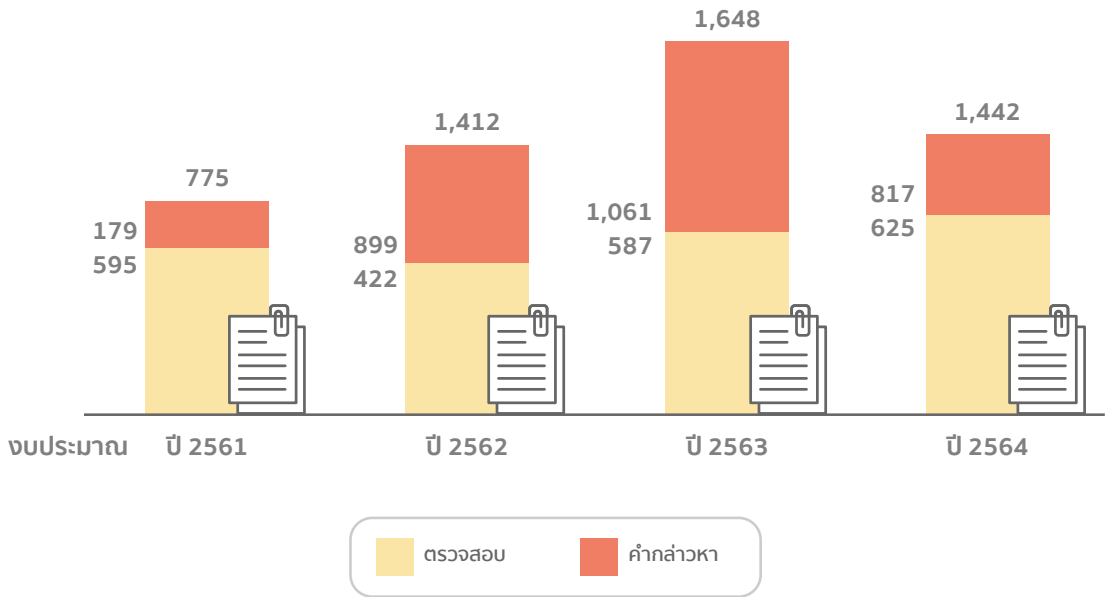
6

กลุ่มอื่น ๆ

จำนวน **42** คดี

ที่มา : สำนักบริหารงานกลาง สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

สถิติเรื่องกล่าวหา**อบต.** ปีงบประมาณ 2561-2564

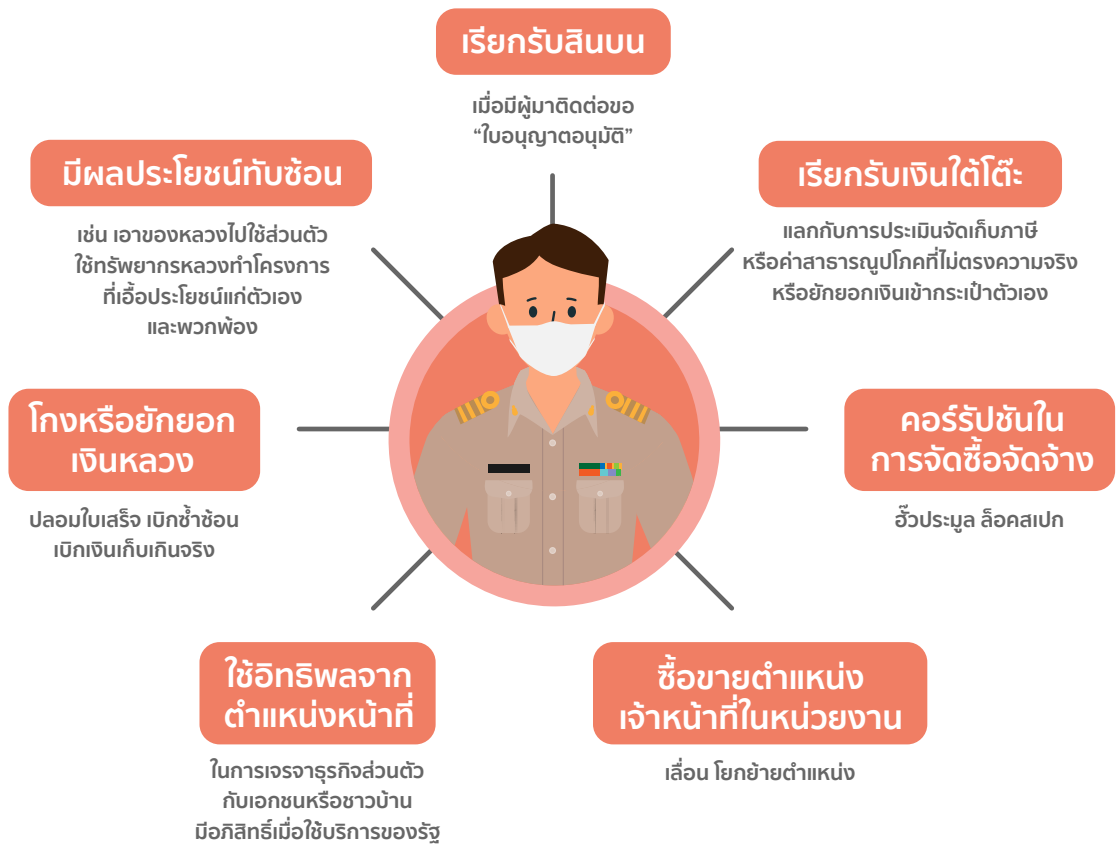
ที่มา : สำนักบริหารงานกลาง สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

จากการตรวจสอบคดีทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล คดีทุจริตและประพฤติมิชอบในปี 2563 ในเดือนมกราคม - กันยายน ปี 2564 มีคดีทั้งหมด 1,644 คดี แบ่งเป็น กรุงเทพฯ 23 คดี พัทยา 3 คดี องค์การบริหารส่วนจังหวัด 179 คดี องค์การบริหารส่วนเทศบาล 509 คดี และ องค์การบริหารส่วนตำบล 930 คดี ซึ่งจะเห็นได้ว่า ยังเป็นการปกครองขนาดเล็กเท่าไร ก็ยังมีกรณีทุจริตมากขึ้นเท่านั้น ยิ่งมีการผ่อนปรนการใช้เงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ยิ่งทำให้มีการใช้จ่ายเงินแบบไม่คุ้มค่ามากขึ้น

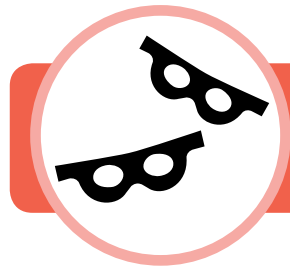

รูปแบบการทุจริตที่พบ

อปท. : กินรวบ กินครบวงจร

โดย : ดร.มานะ นิมิตรมงคล เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)

2. การร้องเรียนจากผู้บริโภค

มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ได้เปิดเผยสถานการณ์ผู้บริโภค ปี 2564 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 15 ธันวาคม 2564 โดย**ปัญหาที่ผู้บริโภคได้รับผลกระทบและร้องเรียนมากเป็นอันดับหนึ่ง**ของปี 2564 คือ **ปัญหาด้านสื่อและโทรคมนาคม 1,816 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 55** รองลงมา คือ **ปัญหาด้านการเงินการธนาคาร / ประกัน** ร้องเรียนเข้ามา 740 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22 และอันดับที่ 3 คือ **ปัญหาด้านสินค้าและบริการทั่วไป** จำนวน 400 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12

สำหรับปัญหาด้านสื่อและโทรคมนาคม มีผู้ร้องเรียนเข้ามามากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่พบจากการได้รับข้อความ SMS และโทรศัพท์ทักท้วงที่มีเนื้อหาหลอกลวงให้ใช้บริการแอปพลิเคชัน กู้เงิน และเว็บการพนันผิดกฎหมาย รวมถึงเนื้อหาอนาจาร ซึ่งทำให้เกิดความเดือดร้อนและเสียทรัพย์สิน

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 มีผู้บริโภคซื้อสินค้าออนไลน์เป็นจำนวนมาก ปัญหาที่พบบ้านสินค้าและบริการทั่วไป มีจำนวน 400 เรื่อง พบปัญหาสินค้าชำรุดบกพร่อง ไม่ได้มาตรฐานมากที่สุด จำนวน 76 เรื่อง รองลงมา คือปัญหาการขอเงินคืน ไม่พอใจบริการการโฆษณาเกินจริง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการซื้อสินค้าในช่องทางออนไลน์ เมื่อจัดส่งสินค้ามาให้พบว่าสินค้าชำรุดและไม่ตรงปก นอกจากนี้ยังพบปัญหาผู้ร้องเรียนถูกหลอกใช้บัตรประชาชนซื้อโทรศัพท์ ซื้อชุดตรวจ ATK ไม่มีเลขทะเบียนและไม่มีใบอนุญาต และพนักงานส่งของดีลิเวอรี่เรียกค่าส่งซื้อ

จากข้อมูลข้างต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัญหาที่ผู้บริโภคได้รับผลกระทบเท่านั้น แต่ยังมีผู้บริโภคจำนวนมากที่ประสบปัญหาจากการซื้อสินค้าและใช้บริการออนไลน์ แต่ไม่ได้ร้องเรียน โดยปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบรุนแรงต่อจิตใจ ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น เด็กชายอายุ 14 ปี เก็บเงินสั่งซื้อโทรศัพท์เพื่อใช้เรียนออนไลน์ แต่กลับถูกโกงไม่ได้รับสินค้า ทำให้เครียดจนเส้นเลือดในสมองแตกและเสียชีวิต เป็นต้น

10 กลโกง

ซื้อ-ขายออนไลน์ ปี 2564

1

หลอกโอนเงินซื้อสินค้า
แล้วไม่ได้รับสินค้า

การป้องกัน

ตั้งข้อสังเกตการตั้งราคาที่ถูกเกินจริง
ตรวจสอบเช็คข้อมูลชื่อผู้ขาย เบอร์โทรศัพท์
และบัญชีธนาคารของผู้ขาย

2

สินค้าไม่ตรงปก

การป้องกัน

เมื่อได้รับสินค้าให้ถ่ายรูปและถ่ายวิดีโอ
เก็บไว้เป็นหลักฐาน
สำหรับการร้องเรียนได้

3

ซื้อสินค้าแบรนด์เนมที่ถูกลิขสิทธิ์
แต่กลับได้ของปลอม

การป้องกัน

พิจารณาข้อมูลร้านค้าอย่างถี่ถ้วน
ตรวจสอบรหัสสินค้า ใบบริจาคสินค้า
บัญชีธนาคารก่อนโอน หรือติดต่อซื้อขาย
กับร้านค้าที่เป็นทางการ (Official)

4

การรับหิ้วของ

การป้องกัน

ตรวจสอบประวัติผู้รับหิ้วให้ถี่
ถี่เกี่ยวกับการจ้างวานผู้ที่ไม่
ไม่ได้รู้จักเป็นการส่วนตัวมารับหิ้วให้
หรือสั่งจากร้านโดยตรงจะดีกว่า

5

เซ็นรับพัสดุผิดกฎหมาย

การป้องกัน

ตรวจสอบให้มั่นใจว่าไม่ได้สั่งของ
และห้ามรับสิ่งของที่ไม่ได้สั่งเด็ดขาด

6

ได้รับของชำรุด เสียหาย

การป้องกัน

ตรวจสอบกับทางร้านค้า
ก่อนโดยอาจให้ร้านค้าถ่ายรูปส่งมาให้ดู
ตรวจสอบเช็คประวัติการเดินทางของสินค้า
การรับประกันความเสียหาย
เพื่อเสริมความมั่นใจก่อนซื้อ

7

หลอกซื้อลอตเตอรี่ออนไลน์

การป้องกัน

ตรวจสอบข้อมูลตัวตนที่เชื่อถือได้จริง
แหล่งซื้อขายลอตเตอรี่ออนไลน์ รวมถึง
ตรวจสอบเลขบนลอตเตอรี่ให้ถี่ถ้วน

8

หลอกเข้าพระบูชา

การป้องกัน

ตรวจสอบเช็คชื่อผู้ขาย เบอร์โทรศัพท์
และเลขที่บัญชีธนาคาร
เพราะแม้มีจฉฉฉจะเปลี่ยน
รูปไปรษณีย์บ่อยครั้ง
แต่ก็มักใช้เลขที่บัญชีธนาคารเดิม

9

หลอกขายแบบพ่อนำร่องออนไลน์

การป้องกัน

ควรพิจารณาเอกสารสัญญาซื้อขาย
ที่แจ้งรายละเอียดชัดเจน ถ้าซื้อขาย
ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ
ควรเลือกร้านที่เป็นทางการ (Official)
ดูรีวิวผู้ซื้อต่าง ๆ พร้อมตรวจสอบข้อมูล
ร้านและบัญชีผู้ขายอย่างรอบคอบ

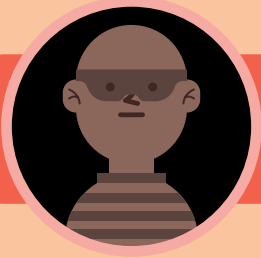
10

หลอกขายต้นไม้ไม่ตรงรูป

การป้องกัน

เลือกร้านขายที่โพสต์รูปต้นไม้
พร้อมมีป้ายระบุชื่อต้นไม้ หรือร้านที่
เจ้าของร้านถ่ายภาพคู่ต้นไม้ รวมถึงค้นหา
ข้อมูลร้าน หรือโพสต์ถามเพจกลุ่มซื้อขาย
ต้นไม้ เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือได้
หรือไม่ ส่วนการพิจารณาขนาดความสูง
ต้นไม้ อาจให้ทางร้านถ่ายรูปต้นไม้
โดยวางไว้ข้าง ๆ ขวดน้ำ หรือวิดีโอคอล
ตรวจสอบเพื่อให้ได้รับสินค้าที่ตรงปก

3. สารพัดกลโกง ทุจริตรายวัน

สิ่งที่มาซ้ำเติมผู้คนในภาวะวิกฤตโควิด คือ การหลอกลวงของบรรดามิจฉาชีพ โดยมีผู้เสียหายจำนวนมาก ที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกเงินและหลอก

เอาข้อมูลสารพัดรูปแบบ แฝงเข้ามาในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อต้องสูญเสียเงินและทรัพย์สินไปจำนวนมาก โดยกลโกงการทุจริตที่เกิดขึ้น มีดังต่อไปนี้

การแอบอ้างเป็นเจ้าของหน้าทีไฟฟ้า โดยนำบิลไปเรียกเก็บเงินตามบ้าน

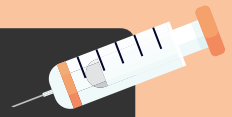
การป้องกัน

ไม่จ่ายเงินให้กับผู้ที่เรียกเก็บเงิน
เนื่องจากการไฟฟ้านครหลวงไม่มี
นโยบายให้พนักงานออกเก็บเงินค่าบริการ
หรือเปลี่ยนหม้อแปลงไฟฟ้า

หลอกโอนเงินจองวัคซีน

การป้องกัน

ตรวจสอบข้อมูลทางการที่เชื่อถือได้
หรือโรงพยาบาลที่ให้บริการโดยตรงเท่านั้น

จัดทำใบนัดฉีดวัคซีนปลอม พร้อมเรียกเก็บค่าใช้จ่าย

การป้องกัน

การฉีดวัคซีนโควิด-19
ไม่มีการเก็บค่าใช้จ่าย
ควรตรวจสอบข้อเท็จจริง
จากสำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาลโดยตรง

หลอกกด SMS แจ้งว่าเป็นผู้โชคดีได้รับเงิน

การป้องกัน

ไม่กดลิงก์ที่ส่งเข้ามาโดยทันที
ตรวจสอบลิงก์ว่ามีคำหรือภาษาแปลก ๆ
ก่อนกดทุกครั้ง

หลอกให้กรอกข้อมูล รับเงินเยียวยาประกันสังคม

การป้องกัน

ไม่ควรหลงเชื่อ หากมีข้อสงสัย
ให้ติดต่อสายด่วน
สำนักงานประกันสังคมโดยตรง

หลอกให้กรอกข้อมูล เพื่อรับสิทธิโครงการรัฐ

การป้องกัน

ห้ามเปิดลิงก์โดยเด็ดขาด และไม่ควรเปิดเผยข้อมูล
ส่วนตัวผ่านระบบออนไลน์ หากพบเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์
อินสตาแกรม หรือไลน์ที่น่าสงสัย ให้ติดต่อสอบถาม
หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนให้แน่ใจเสียก่อน

แนวโน้มอนาคต

คนรุ่นใหม่ตื่นตัวในการแก้ปัญหา
คอร์รัปชัน

การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ

การพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบ
การทุจริต

ภัยไซเบอร์คุกคาม

คนรุ่นใหม่ตื่นตัว ในการแก้ปัญหาภาคคอร์รัปชัน

หลายปีที่ผ่านมาได้มีการรณรงค์และทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการคอร์รัปชันผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้ประชาชน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่เริ่มให้ความสนใจและเรียกร้องให้มีการตรวจสอบการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น ขณะเดียวกันสื่อมวลชนและอินฟลูเอนเซอร์ในโซเชียลมีเดีย ต่างก็พยายามขุดคุ้ยพฤติกรรมการโกงให้เห็นผ่านโซเชียลมีเดีย ซึ่งช่วยขยายผลได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีงานวิชาการที่ช่วยสนับสนุน

และสร้างความน่าเชื่อถือ ในอนาคตข้างหน้าหากภาครัฐภาคเอกชน ภาคประชาสังคม มีการรณรงค์และปลูกกระแสการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ก็จะเกิดแนวร่วมที่เข้มแข็งของภาคประชาชน รวมทั้งคนรุ่นใหม่ที่จะช่วยกันเป็นหูเป็นตา สอดส่อง และเปิดโปงพฤติกรรมกรรมการทุจริตเพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการปราบปรามอย่างจริงจัง

การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ

ข้อมูลสาธารณะของรัฐ เป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิดการรับรู้ของประชาชนในวงกว้าง เมื่อประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลของรัฐได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ประชาชน รวมทั้งภาคเอกชน ก็จะสามารมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของรัฐได้มากขึ้น แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น ความล่าช้าในการอัปเดตข้อมูล ข้อมูลนำไปใช้ต่อได้ยาก หรือขาดการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานของ

ข้อมูล ฯลฯ ดังนั้น ข้อเสนอของประชาชนจึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลควรดำเนินการต่อในอนาคต เช่น การออกแบบโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลที่ชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะทั้งหมด การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประชาชนสามารถติดตามได้ว่า รัฐบาลรับฟังและแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ต้องมีกรนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ เพื่อให้ระบบและโครงสร้างในการเปิดเผยข้อมูลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การพัฒนาเครื่องมือ ตรวจสอบการทุจริต

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน ทำให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบการทุจริตที่เกิดขึ้น เช่น การนำ Big Data มาช่วยในการวิเคราะห์การทุจริตในเชิงเครือข่าย การพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับตรวจสอบการใช้งานงบประมาณของท้องถิ่น แอปพลิเคชัน

ที่เปิดให้คนทั่วไปสามารถร้องเรียนการทุจริต เป็นต้น โดยสิ่งที่ได้กล่าวมานั้น เป็นแนวคิดจากเยาวชนที่เข้าร่วมแข่งขันการออกแบบไอเดียสร้างเครื่องมือด้านโกงในกิจกรรม ACTkathon 2021 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาเพื่อนำผลงานไปต่อยอดใช้ได้จริงในอนาคต

ภัยไซเบอร์คุกคาม

ในช่วงปี 2564 องค์กรหลายแห่งต่างเร่งพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำมาปรับใช้ในองค์กร ทำให้เกิดการโจมตีทางไซเบอร์รุนแรงมากขึ้น ด้วยวิธีการที่ซับซ้อน โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนคือการโจรกรรมข้อมูล เช่น การฉ้อโกงทางออนไลน์ การใช้มัลแวร์เรียกค่าไถ่ โดยยึดโครงสร้างระบบเป็นตัวประกัน ทำให้เกิดเป็นภัย

คุกคามองค์กรจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและเตรียมรับมือกับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ จึงต้องร่วมกันรณรงค์ให้เกิดการตระหนักรู้ และเท่าทันภัยไซเบอร์ โดยติดตามข่าวสารสม่ำเสมอ การอัปเดตอุปกรณ์ต่าง ๆ และจัดเตรียมวิธีแก้ปัญหาคู่ที่เหมาะสม

- อ้างอิง :**
- รายงานวิจัย การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจสถานการณ์คุณธรรม ตัวชี้วัดคุณธรรม 6 ภูมิภาค (กลุ่มคนไทยช่วงอายุ 25-40 ปี). กรุงเทพฯ : ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
  - Corruption Perception Index 2021. (25 มกราคม 2565). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=7433&filename=anti_corruption
  - คอลัมน์หมายเลข 7 : เปิดสถิติเรื่องร้องเรียน อบรม. ในมือ ป.ป.ช.ปี 2561-2564. (6 พฤศจิกายน 2564). ช่อง 7 HD สืบค้นจาก <https://news.ch7.com/detail/527561>
  - อปท. : กิรนรว กินครบวงจร. (7 ธันวาคม 2564). องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย). สืบค้นจาก <http://www.anticorruption.in.th/>
  - คนไทยแชมป์ชอปปออนไลน์ของโลก. (30 มิถุนายน 2564). ผู้จัดการออนไลน์ สืบค้นจาก <https://mgronline.com/business/detail/9640000063356>
  - รายงานสถิติรับเรื่องร้องทุกข์ประจำปี. (30 กันยายน 2561). สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สืบค้นจาก https://www.ocpb.go.th/more_news.php?cid=348
  - เผย 10 กลโกงซื้อขายออนไลน์แห่งปี 64 รู้ไว้! จะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อโจรไซเบอร์. (6 ตุลาคม 2564). สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สืบค้นจาก <https://www.eta.or.th/th/Useful-Resource/1212-OCC-Reveals-10-Online-Frauds.aspx>
  - ซื้อของออนไลน์ แต่ได้สินค้าไม่ตรงปก ทำอย่างไรถึงจะได้เปลี่ยนของ-คืนเงิน ?. (11 กุมภาพันธ์ 2565). Kapook. สืบค้นจาก <https://money.kapook.com/view223331.html>
  - 8 มุกยอดฮิตมีจลาชีพ “หลอกเงิน-ขโมยข้อมูล” รู้ไว้ ทันเหลี่ยมโจร!. (2 ตุลาคม 2564). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/962824>
  - “เอ็นไอเอ” เตรียมหนุน 3 นวัตกรรมปราบคอร์รัปชันฝีมือคนนิวเจน. (7 ตุลาคม 2564). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/tech/964372>
  - หลากที่คนจะเรื่องข้อมูลสาธารณะ (OPEN DATA) ประเทศไทย. (10 มีนาคม 2564). โครงการ ELECT (elect.in.th) เทคโนโลยีภาคประชาชนเพื่อประชาธิปไตย. สืบค้นจาก <https://elect.in.th/open-data/>

จิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ

หมายถึง การแสดงออกถึงความตั้งใจทำ
สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ
ด้วยความจริงใจแม้ไม่ใช้หน้าที่ของตน
เสียสละโดยปราศจากผลประโยชน์หรือ

ผลตอบแทนใด ๆ รวมถึงการมีจิตสำนึก
ในการไม่กระทำในสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อ
สาธารณะ

สถานการณ์ปัจจุบัน

จิตสาธารณะเป็นคุณธรรมสากลที่ช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปี 2564 นับเป็นปรากฏการณ์ที่สร้างพลังบวกให้กับคนไทย ได้แสดงความมีน้ำใจและความโอบอ้อมอารี ในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยการทำความดีสาธารณะไม่ได้เป็นเพียงการใช้แรงงานเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการใช้ทักษะและความเชี่ยวชาญในสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพและความสะดวกรวดเร็ว ทำให้อาสาสมัครมีช่องทางในการเข้าถึงแหล่งความช่วยเหลือต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที มีทั้งพื้นที่ทางกายภาพในการระดมทรัพยากรและช่วยเหลือหน้างาน และพื้นที่ในโลกออนไลน์ที่สามารถสื่อสารประชาสัมพันธ์ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทันท่วงที สถานการณ์ โดยรูปแบบของการทำความดีสาธารณะที่ผ่านมาสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภทหลัก ดังต่อไปนี้

การบริจาคเพื่อ
บรรเทาความเดือดร้อน

การลงแรงช่วยเหลือ
ในพื้นที่

การเปิดพื้นที่เป็นศูนย์กลาง
ให้ความช่วยเหลือ

การจ้างงาน/ฝึกสอน
ทักษะอาชีพ

การผลิตสื่อรณรงค์
ผ่านโซเชียลมีเดีย

การวิจัยและพัฒนา
นวัตกรรม

1. การบริจาค เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน

หน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป ต่างระดมทรัพยากรทั้งเงินและสิ่งของที่จำเป็น เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ ถุงยังชีพ ฯลฯ นำมาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 และได้จัดทำโครงการระยะสั้นเพื่อระดมทุน อุปกรณ์ทางการแพทย์ สิ่งของ รวมทั้ง ข้าวสารและอาหาร ส่งไปยังผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน นอกจากนี้ยังได้มอบความช่วยเหลือส่งตรงไปยังโรงพยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์

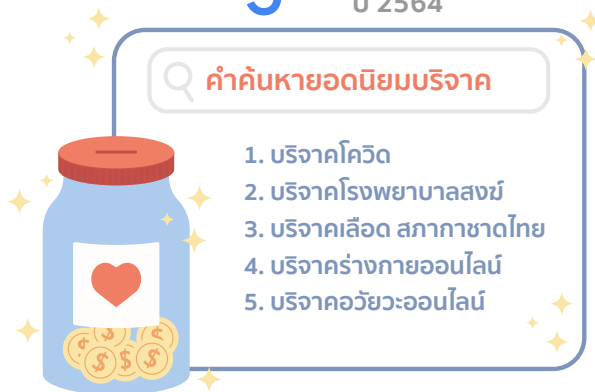
บริจาคโควิด

ติดอันดับ Google Trend ในปี 2564

กูเกิลประเทศไทย ได้เปิดเผยคำค้นยอดนิยม ในปี 2564 ในประเด็นเรื่องของการบริจาค พบว่า การบริจาคโควิด ติดอันดับที่มีคนค้นหามากที่สุด และลำดับถัดมา คือ การบริจาคโรงพยาบาล สงฆ์ การบริจาคเลือด สภากาชาดไทย การบริจาค

ร่างกายและอวัยวะออนไลน์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในการบริจาคของประชาชน โดยคนไทยดูเหมือนจะยินดีบริจาคเงินมากกว่าบริจาคแรง

Google บริจาคเทรนด์ ปี 2564

ที่มา : Thai PBS

2. การลงแรงช่วยเหลือในพื้นที่

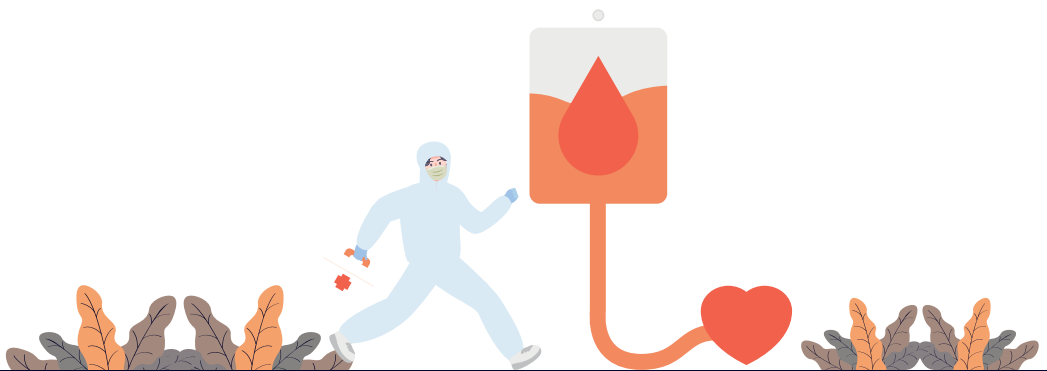
อาสาสมัครจำนวนมาก ต่างลงแรงช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ แก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากโควิด รวมทั้งผู้ประสบภัยในพื้นที่น้ำท่วม ซึ่งเป็นการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เฉพาะหน้า โดยทำด้วยความสมัครใจ ไม่หวังผลตอบแทน เช่น อาสารับส่งผู้ป่วยโควิดไปโรงพยาบาล อาสาจัดอาหารให้บุคลากรทางการแพทย์ กลุ่มผู้เปราะบาง อาสาพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อให้วัด เป็นต้น

3. การเปิดพื้นที่เป็นศูนย์กลาง ให้ความช่วยเหลือ

ในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นว่าองค์กร หน่วยงาน วัดหลายแห่ง และสถานประกอบกิจการ โรงแรม ได้เปิดศูนย์ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิดจำนวนมาก โดยมีสถานที่พักสำหรับผู้ป่วย (ที่ไม่สามารถเข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลเนื่องจากผู้ป่วยเต็ม) และจุดรวมของบริจาคจำนวนมาก รวมทั้งการอำนวยความสะดวกด้านที่พักแก่บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน เช่น การเปิดพื้นที่โรงแรม จัดตั้งเป็นโรงพยาบาลสนาม การจัดสรรที่พักให้กับบุคลากรทางการแพทย์ การเปิดพื้นที่คอนโดมิเนียมให้เป็นพื้นที่บริจาคโลหิต เป็นต้น

4.

การจ้างงาน / ฝึกสอนทักษะอาชีพ

ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยืดเยื้อยาวนาน หน่วยงานและชุมชนหลายแห่งได้ดำเนินโครงการสร้างอาชีพให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน พร้อมทั้งเป็นการยกระดับศักยภาพของผู้รับให้มีความรู้ความสามารถในการสร้าง

ทักษะใหม่ ๆ เพื่อพาตัวเองออกไปยัง “น่านน้ำแห่งโอกาส” รวมถึงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว ผ่านการให้ที่ยั่งยืน เช่น การจ้างกลุ่มเปราะบางทำงานประสานกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด การสอนทำการเกษตร ทำอาหารสำหรับครัวกลางชุมชน เป็นต้น

5.

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ในช่วงสถานการณ์วิกฤตโควิดที่ผ่านมา ได้เกิดเครื่องมือและนวัตกรรมที่ตอบโจทย์การแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง อีกทั้งยังช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบได้อย่างทันที่

และอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การจัดตั้งศูนย์วิจัยพัฒนาหุ่นยนต์ทางการแพทย์ การพัฒนาอุปกรณ์ติดตามสุขภาพทางไกล เป็นต้น

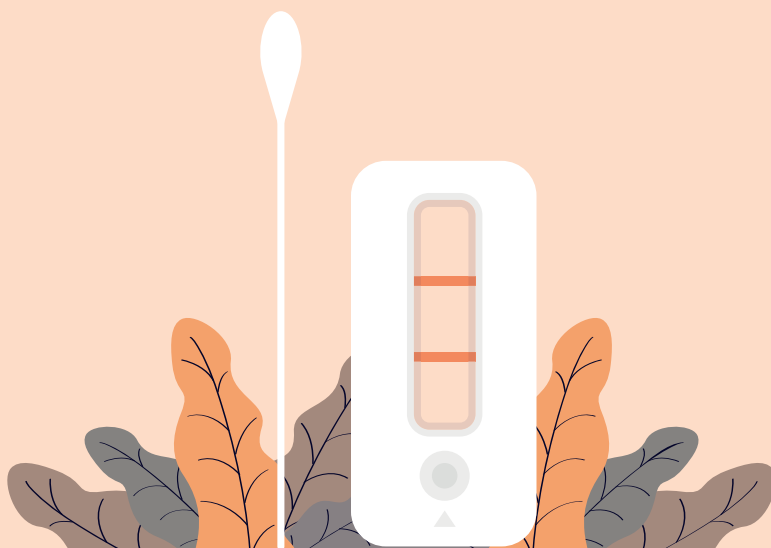
6.

การผลิตสื่อรณรงค์ผ่านโซเชียลมีเดีย

ปัจจุบันสื่อออนไลน์กลายเป็นช่องทางสำคัญที่ประชาชนใช้ติดต่อสื่อสาร ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จึงได้เกิดการรณรงค์ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ และการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ เช่น คลิปวิดีโอ อินโฟกราฟิก เพื่อสร้างพฤติกรรมอันพึงประสงค์

ในการป้องกันโควิด-19 รวมไปถึงการผลิตสื่อเพื่อให้กำลังใจบุคลากรทางการแพทย์ หรือแจ้งข่าวสารที่ถูกต้อง โดยใช้อินฟลูเอนเซอร์จิตอาสา ร่วมกันสร้างสรรค์และเผยแพร่เนื้อหาที่เป็นประโยชน์

การทำจิตสาธารณะในปัจจุบัน มีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น สามารถทำได้ง่าย ทำได้ทุกที่ ทุกเวลา การทำกิจกรรมด้านจิตสาธารณะจะเกิดความสุขได้ต้องเกิดจากความสนใจของผู้ปฏิบัติ จิตอาสาทำได้ง่าย สามารถทำไปและเลี้ยงชีพไปด้วย ลักษณะของงานจิตสาธารณะ จึงไม่ใช่แค่การบรรเทาทุกข์ หรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเดียว แต่ยังเป็นการสอนให้พึ่งพาตนเอง และปรับความคิด (Mindset) ให้ผู้รับมีความยืดหยุ่น พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต

8

กิจกรรม

อาสาสมัครออนไลน์

1

พิมพ์หนังสือให้คนตาบอด
ส่งทำหนังสืออักษรเบรลล์

2

พิสูจน์อักษรหนังสือ
ที่จะใช้พิมพ์อักษรเบรลล์

3

ปลูกป่าออนไลน์
ผ่านแอปพลิเคชัน

4

บริจาคหนังสือและจัดหา
หนังสือมอบให้หน่วยงานต่างๆ

5

กระจายแบบสอบถาม
รับฟังความคิดเห็นทางการศึกษา

6

วาดภาพการ์ตูน
ทำสไลด์ภาพระบายสี
มอบให้เด็กด้อยโอกาส

7

ทำหน้ากอกอนามัยออนไลน์
มอบให้สถานพยาบาล

8

ทำคลิปสร้างสรรค์ความรู้
ลงใน TikTok

แนวโน้มอนาคต

การพัฒนาเครื่องมือ
และนวัตกรรมทางสังคม

สังคมไทยต้องเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน โดยเฉพาะการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โรคอุบัติใหม่ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางอาหาร ฯลฯ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมองหาเครื่องมือและนวัตกรรม เข้ามาช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งคนรุ่นใหม่ก็มีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี จึงเป็นโอกาสที่ดีในการสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่พัฒนาเครื่องมือและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อตอบโจทย์การใช้งานในโลกอนาคต

การนำจิตสาธารณะ
เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต

ในสถานการณ์โควิด-19 ทำให้เห็นการตื่นตัวของภาคประชาชนในการช่วยเหลือดูแลกัน และความมีน้ำใจซึ่งถือเป็นคุณลักษณะเด่นและคุณธรรมขั้นพื้นฐานในจิตใจของคน แนวโน้มในอนาคต เราจะได้เห็นรูปแบบของงานจิตอาสา ถูกหลอมรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้คนมากขึ้น คนทั่วไปสามารถเข้าถึงงานจิตอาสาได้ง่ายด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้รวดเร็ว และเป็นธรรมชาติขึ้น

การส่งเสริม
การทำจิตสาธารณะในองค์กร

องค์กรหลายภาคส่วนจะเข้ามาทำงานด้านจิตสาธารณะในรูปแบบการดำเนินโครงการมากขึ้น โดยเฉพาะภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคการศึกษาที่มีความพร้อมในการแบ่งปันทรัพยากร พร้อมทั้งช่วยเหลือตามความถนัดถึงมือผู้รับได้อย่างตรงจุดและตรงตามความต้องการ รวมไปถึงสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

รูปแบบจิตสาธารณะ:
มีความหลากหลาย

งานอาสาสมัครมีความเฉพาะด้านมากขึ้น เช่น อาสาสมัครด้านการแพทย์ (Telemedicine) อาสาสมัครด้านการพัฒนาแอปพลิเคชัน อาสาสมัครด้านระบบโลจิสติกส์ ฯลฯ แนวโน้มในอนาคตจะมุ่งไปสู่การให้ที่ยั่งยืน โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และการเพิ่มพูนทักษะด้านต่าง ๆ

- อ้างอิง :
- รายงานวิจัย การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจสถานการณ์คุณธรรม ตัวชี้วัดคุณธรรม 6 ภูมิภาค (กลุ่มคนไทยช่วงอายุ 25-40 ปี). กรุงเทพฯ : ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
  - รายงานสถานการณ์คุณธรรม ปี 2564. กรุงเทพฯ : ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
  - สืบค้นจาก Google Trends คนไทยหาอะไรในปี 2564. (16 ธันวาคม 2564). Thai PBS. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/310744>
  - บกต๋อ 8 กิจกรรมจิตอาสาออนไลน์ อยู่บ้านก็ทำได้ มีเกียรติบัตรให้ด้วย!. (31 พฤษภาคม 2564). Wongnai สืบค้นจาก <https://www.wongnai.com/articles/online-volunteering>

កត៌ល្យ

กตัญญู

หมายถึง การแสดงออกถึงการสำนึก
รู้คุณ การเคารพ การช่วยเหลือ การดูแล
เอาใจใส่ การตอบแทนคุณผู้อื่นและสิ่งอื่น
ที่มีพระคุณแก่ตนเอง ซึ่งเป็นการตอบแทน
คุณในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่ละเมิดหรือ
ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

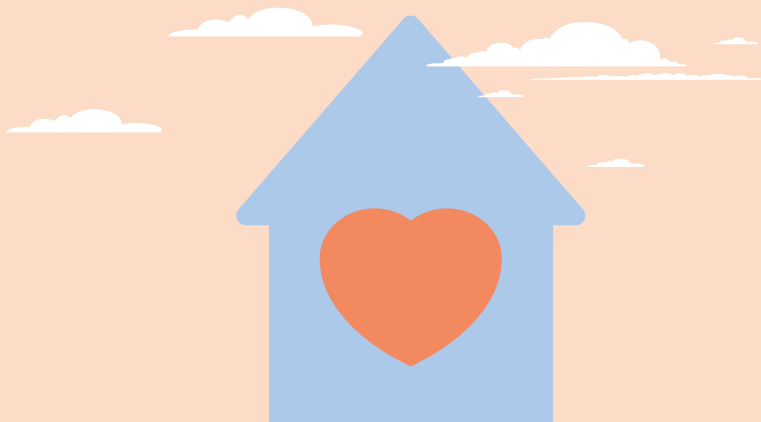

สถานการณ์ปัจจุบัน

ศูนย์สำรวจความคิดเห็นนิด้าโพล สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ได้เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อคำกล่าวที่ว่า **“ทุกวันนี้คนไทยยึดถือความกตัญญูต่อบุพการีน้อยลง”** พบว่า ร้อยละ 44.37 ระบุว่า เห็นด้วยมาก ร้อยละ 24.96 ระบุว่า ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 11.57 ระบุว่า ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 18.04 ระบุว่า ไม่เห็นด้วยเลย และเมื่อถามถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อคำกล่าวที่ว่า **“ทุกวันนี้คนไทยยึดถือความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ (ที่ไม่ใช่บุพการี) น้อยลง”** พบว่า ร้อยละ 40.41 ระบุว่า เห็นด้วยมาก ร้อยละ 27.55 ระบุว่า ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 13.24 ระบุว่า ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 18.11 ระบุว่า ไม่เห็นด้วยเลย

จากผลการสำรวจสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป คนไทยให้ความสำคัญกับความเจริญทางวัตถุมากขึ้น ส่งผลให้วัฒนธรรมของความกตัญญูต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นรากฐานของสังคมไทยได้ลดบทบาทความสำคัญลง และจากข่าวสังคมรายวันที่เกิดขึ้น เช่น ความรุนแรงในครอบครัว การทอดทิ้งผู้สูงอายุ ฯลฯ ก็ทำให้เห็นว่า สังคมไทยต้องเร่งสร้างจิตสำนึกเพื่อให้ลูกหลานตระหนักถึงเรื่องของการตอบแทนบุญคุณของบิดามารดา กันมากขึ้น รวมทั้งการตอบแทนผู้มีพระคุณ โดยมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณะ เช่น การดูแลทรัพยากรธรรมชาติ การดูแลทรัพย์สินสาธารณะ เป็นต้น

“ทอดทิ้งผู้สูงอายุ ความรุนแรงในครอบครัว”

ภาพสะท้อนความกตัญญูลดลง

การทอดทิ้งผู้สูงอายุเป็นประเด็นท้าทายด้านความกตัญญูที่ชัดเจน ในขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากในไทยต้องเจ็บป่วยและถูกทอดทิ้งมากขึ้น อีกทั้งยังไม่ได้รับการเหลียวแลจากลูกหลาน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ และการเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่ทำได้ยาก มีค่าใช้จ่ายสูงจากผลกระทบจากโควิด-19 ทำให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการทำงานและจากลูกหลานให้เงิน กีดกันเหลือจำนวนครึ่งหนึ่ง อีกทั้งวิกฤตความรุนแรงในครอบครัวก็มีเพิ่มสูงขึ้น กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเปิดเผยว่า สถิติความรุนแรงในครอบครัว ปี 2564 (เดือนตุลาคม 2563 – พฤษภาคม 2564) มีผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว 1,492 ราย โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 81 แบ่งเป็น ความสัมพันธ์สามี - ภรรยา ร้อยละ 39 วัยกลางคน ร้อยละ 32.4 และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ร้อยละ 32.1

ซึ่งมักไม่ดำเนินคดี สูงถึง ร้อยละ 78 นอกจากนี้ยังรวมไปถึงผู้สูงอายุที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว และส่งผลกระทบต่อความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น มีการดูตาตะโกนใส่ พุดจา ก้าวร้าว การข่มขู่เพื่อทำให้กลัว รองลงมาคือ การทอดทิ้ง ละเลย การดูแลที่ไม่เหมาะสม ตามด้วยการเอาประโยชน์ ด้านทรัพย์สินเงินทอง หลอกหลวง แต่ในขณะเดียวกัน ภาพของความกตัญญูต่อผู้ชีวิตเพื่อช่วยเหลือบิดามารดาและผู้มีพระคุณก็มีให้เห็นในสังคม โดยจากสื่อโซเชียลมีเดียส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระในขณะที่เรียนหนังสือ การดูแลพ่อแม่ที่ป่วยติดเตียง หรือแม้กระทั่งการประกาศขายอวัยวะเพื่อนำเงินมาปลดหนี้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นความกตัญญูที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ด้วยการแสดงออกถึงการสำนึกคุณ การดูแลเอาใจใส่ และตอบแทนคุณผู้อื่นด้วยการช่วยเหลือเลี้ยงดู

ส่งเสริมความกตัญญู ให้อยู่ในจิตใจคนไทย

แม้สถานการณ์โควิดจะยังไม่คลี่คลาย แต่มีหน่วยงานและองค์กรหลายแห่งได้จัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมด้านความกตัญญู เพื่อตอบแทนผู้มีพระคุณ เช่น บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่จะมาในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลปีใหม่ วันสงกรานต์ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อร่วมกัน

ปลูกฝังและส่งเสริมให้ความกตัญญูอยู่ในจิตสำนึกของคนไทย และเป็นตัวอย่างที่ตีงามในการปลูกฝังเมล็ดพันธุ์ของความกตัญญูให้งอกงามในจิตใจ โดยรูปแบบของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในปี 2564 มีหลายหลายรูปแบบ เช่น

การผลิตภาพยนตร์โฆษณาสั้น / ไวรัลคลิป
สร้างแรงบันดาลใจแก่คนรุ่นใหม่

การรณรงค์จัดงานสังสรรค์ที่บ้าน เพื่อส่งเสริมความผูกพันและความสามัคคี

การมอบทุนการศึกษาแก่เด็กเรียนดี
มีความกตัญญู

การยกย่องเชิดชูเกียรติ
ต้นแบบด้านความกตัญญู

- อ้างอิง :
- รายงานวิจัย การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจสถานการณ์คุณธรรม ตัวชี้วัดคุณธรรม 6 ภูมิภาค (กลุ่มคนไทยช่วงอายุ 25-40 ปี). กรุงเทพฯ : ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
  - นิต้าโพล ชี้คนไทยยึดถือความกตัญญูต่อแม่-แผ่นดินประเทศชาติน้อยลง. (26 กุมภาพันธ์ 2564). มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/politics/news_2598177
  - “วิกฤติโควิด” ปังจยเสี่ยงความรุนแรงในครอบครัว ทำสถิติปี 64 พุ่งกว่า 1.4 พันราย. (24 มิถุนายน 2564). สำนักข่าวอิศรา. สืบค้นจาก <https://www.isranews.org/article/isranews-scoop/99838-isranews-v.html>

ต้นทุนชีวิต

ทุนชีวิต

(Life Assets)

ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556 หมายถึง คุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ที่มีผลต่อการพัฒนาการทางด้านจิตใจ สังคม และสติปัญญา เกื้อหนุนให้เจริญเติบโตและดำรงชีพอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและมีความสุข มนุษย์ทุกคน

มีทุนชีวิตในระดับหนึ่งมาตั้งแต่เกิด และเพิ่มขึ้นตามวัยจากการอบรมเลี้ยงดู การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความเข้าใจ เข้าใจของพ่อแม่ และบุคคลรอบข้าง รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการเรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมที่ดีย่อมส่งผลให้เด็กมีพลังบวก ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการออกแบบพัฒนาเครื่องมือต้นทุนชีวิตขึ้นมา โดย รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี กุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและวัยรุ่น และผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เป็นผู้คิดค้นและพัฒนา จนกลายเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดพลังบวกแรกของ

ประเทศไทย สามารถนำมาใช้วัดระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กเกิดพลังบวกในระดับจิตสำนึกทั้งต่อตนเองและสังคม ทำให้เกิดการปรับตัวและเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ โดยสามารถถอดรหัสออกมาเป็น 5 พลัง ที่สะท้อนตัวตนของเด็กว่า เด็กรู้สึกอย่างไร มีทักษะรู้อคิด และจิตสำนึกอย่างไร

พลังที่

1

พลังตัวตน

พลังที่

2

พลังครอบครัว

พลังที่

3

พลังสร้างปัญญา

พลังที่

4

พลังชุมชน

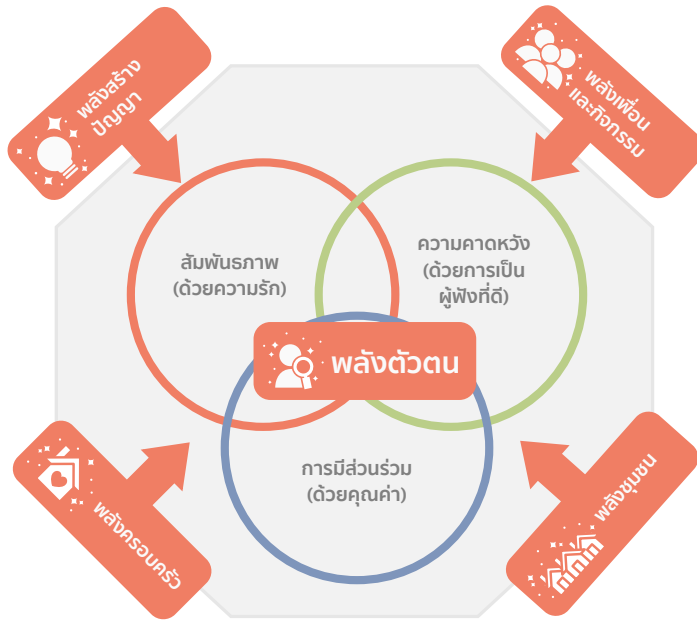
พลังที่

5

พลังเพื่อนและกิจกรรม

พลังต้นทุน = พลังสร้างภูมิคุ้มกัน

โดย : รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ

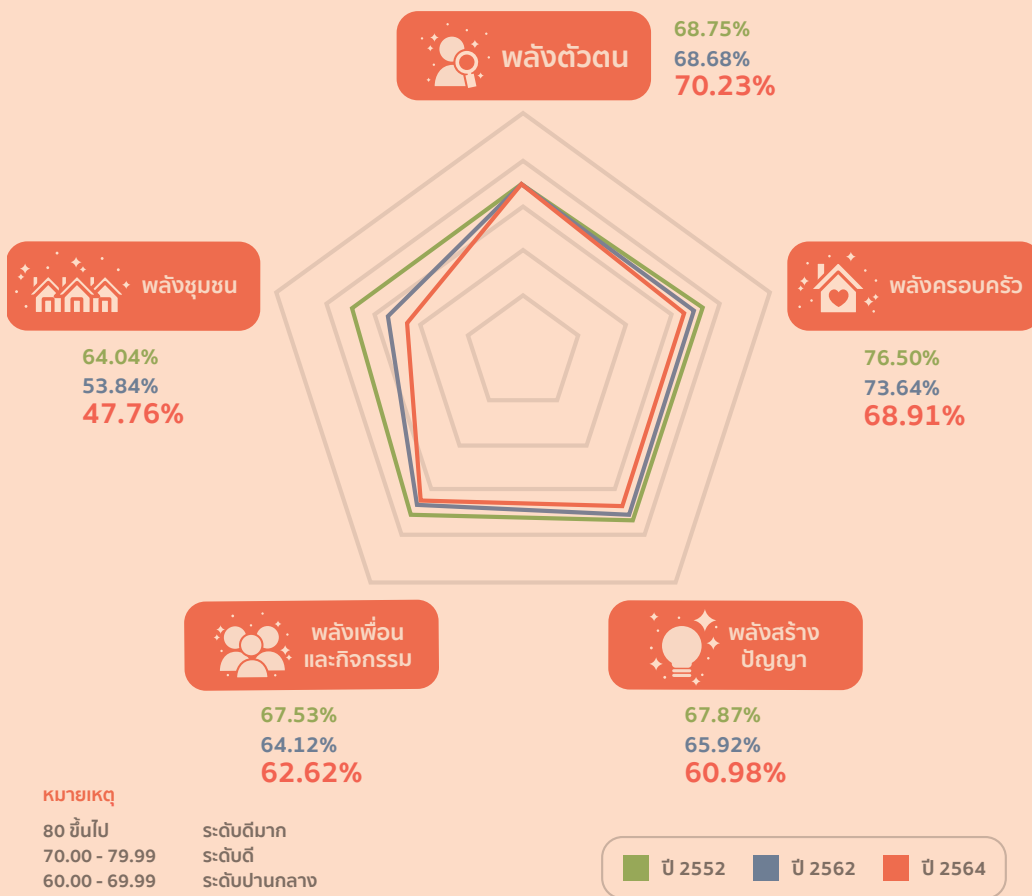
ผลงานวิจัย 12 ปีย้อนหลัง พบ “พลังบวกเด็กไทยอ่อนแอลง พลังครอบครัวน่าเป็นห่วงที่สุด”

จากการสำรวจต้นทุนชีวิต ระหว่างปี 2552 – 2564 หรือ 12 ปีที่ผ่านมา พบต้นทุนชีวิตของเด็กไทยอ่อนแอลงถึงขั้นไม่ผ่านเกณฑ์ ในขณะที่ “พลังครอบครัว” ก็ยังน่าเป็นห่วง เนื่องจากคะแนนมีแนวโน้มลดลงทุกปี จากเดิมเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก โดยในปี 2552 “พลังครอบครัว” อยู่ที่ร้อยละ 76.50 ปี 2562 ร้อยละ 73.64 และปี 2564 ร้อยละ 68.91 ในขณะที่ “พลังชุมชน” ในปี 2552 อยู่ที่ร้อยละ 64.04 ปี 2562 ร้อยละ 53.84

และปี 2564 ร้อยละ 47.76 และจากผลการสำรวจด้านอื่น ๆ พบว่ามีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ด้วยเช่นกัน ซึ่งพลังครอบครัว นับเป็นฐานที่มั่นในการสร้างทุนชีวิตให้กับเด็ก หากพลังครอบครัวมีจำนวนลดต่ำลงหรือครอบครัวติดสีแดง ก็หมายความว่า เด็กไม่มีความรู้สึกมั่นคงในชีวิต ผู้ปกครองไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีและไม่สามารถแลกเปลี่ยนเรื่องราวต่าง ๆ ได้

เปรียบเทียบต้นคุณชีวิต เด็กและเยาวชน 12 ปี

หมายเหตุ

80 ขึ้นไป

70.00 - 79.99

60.00 - 69.99

น้อยกว่า 60

ระดับดีมาก

ระดับดี

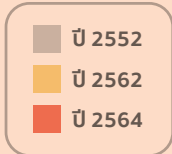
ระดับปานกลาง

ระดับค่อนข้างน้อย

■ ปี 2552 ■ ปี 2562 ■ ปี 2564

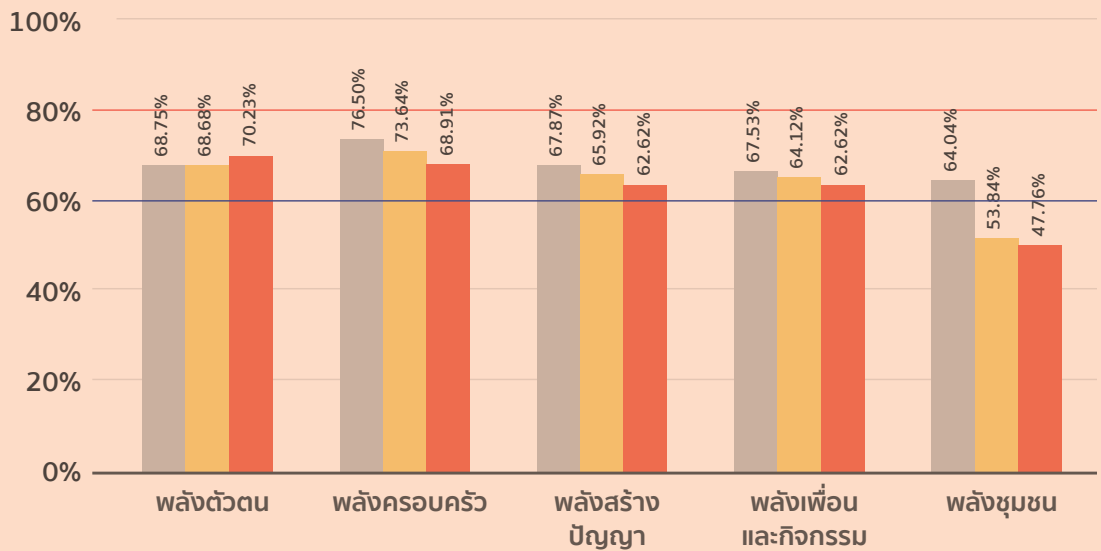
โดย : รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ

เปรียบเทียบต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน 12 ปี

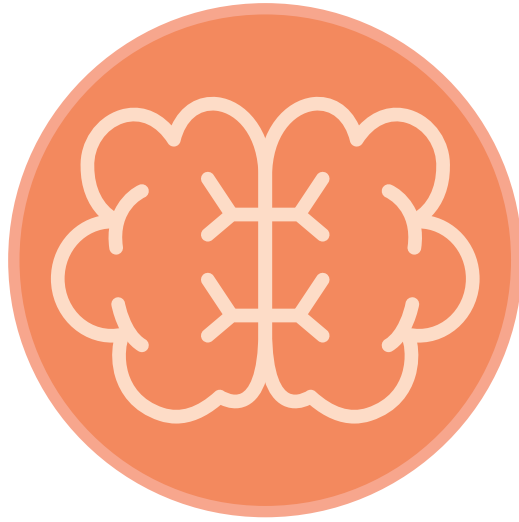

หมายเหตุ

80 ขึ้นไป	ระดับดีมาก
70.00 - 79.99	ระดับดี
60.00 - 69.99	ระดับปานกลาง
น้อยกว่า 60	ระดับค่อนข้างน้อย

โดย : รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ

สำรวจทุนชีวิต ปี 64 พบเด็กไทย “พลังบวกอ่อนแอลง” สะท้อนจิตสำนึกสาธารณะ

ในปี 2564 ได้มีการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 12 – 18 ปี จาก 6 ภูมิภาค จำนวน 10,613 คน ที่อยู่ในสังกัดโรงเรียนอปท. และ สพม. โดยจากผลการศึกษาด้านทุนชีวิตทั้ง 5 พลัง พบว่า พลังตัวตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ร้อยละ 70.23 และขณะที่พลังชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ร้อยละ 47.76 เมื่อเข้าไปศึกษาพลังชุมชนที่ได้จำแนกตามภูมิภาค กลับพบว่า ภาคใต้มีพลังชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 55.39 ภาคกลางมีพลังชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 43.42 โดยทุกภาคมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพลังชุมชน หรือจิตสำนึกสาธารณะที่อ่อนแอลง ในขณะที่พลังบวกของเด็กไทยก็เริ่มลดลงเรื่อย ๆ

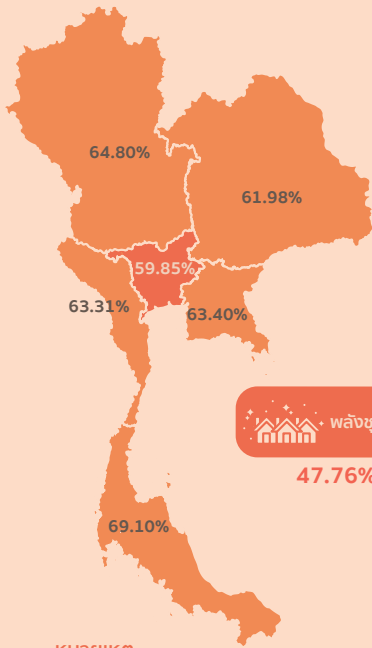
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอมากที่สุด คือการได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (พลังชุมชน ร้อยละ 38.33) การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อกับครู

เป็นประจำ (พลังสร้างปัญญา ร้อยละ 44.69) การร่วมกิจกรรมทางศาสนาหรือประกอบพิธีกรรมเป็นประจำ (พลังเพื่อนและกิจกรรม ร้อยละ 51.02) การปรึกษาหารือและขอคำแนะนำจากผู้ปกครองได้อย่างสบายใจ ไม่ว่าจะเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ (พลังครอบครัว ร้อยละ 57.96) และการรู้สึกว่าคุณค่า (พลังตัวตน ร้อยละ 62.18)

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอของเด็กและเยาวชน ในเรื่องของกรมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่า การบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน ในสังคมปัจจุบันก็ยิ่งทำให้เด็กขาดการเชื่อมโยงกับชุมชน ขาดความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตัวเอง ขาดการทำจิตสาธารณะในชุมชน ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหานี้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของชุมชนให้มากขึ้น และครอบครัวก็ต้องส่งเสริมด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติและทำกิจกรรมสาธารณะมากยิ่งขึ้น

ต้นทุนชีวิต

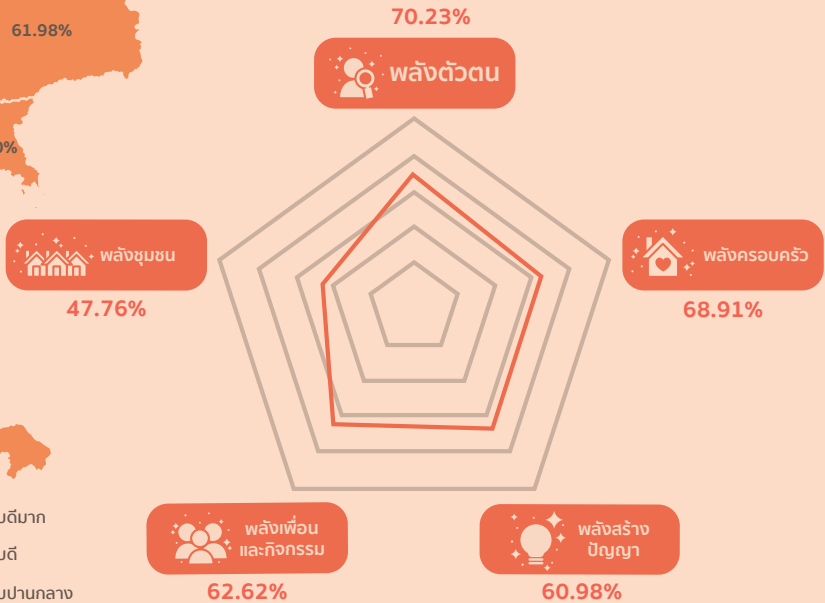
เด็กและเยาวชน ปี 2564

หมายเหตุ

- 80 ขึ้นไป ระดับดีมาก
- 70.00-79.99 ระดับดี
- 60.00-69.99 ระดับปานกลาง
- น้อยกว่า 60 ระดับค่อนข้างน้อย

โดย : รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ

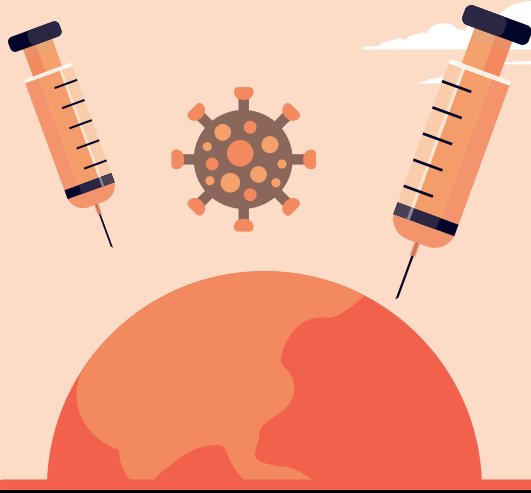

สร้างวิถีชีวิต แห่งคุณธรรมด้วยพลังบวก

สถานการณ์เด็กและเยาวชนในปัจจุบัน ต้องเผชิญกับความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งจากสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ล้อมรอบตัวเด็ก ดังนั้นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนที่พลังบวกอ่อนแอลง คือ “การสร้างวิถีชีวิตแห่งคุณธรรม” จากสภาพแวดล้อมหรือระบบนิเวศพลังบวกให้เด็กได้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้จริง ซึ่งเริ่มต้นจากความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว พ่อแม่และผู้ปกครองต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีนั้น ต้องผ่าน

การสร้างความเข้าใจ และการสร้างทัศนคติที่ดีต่อสังคม โดยเฉพาะสังคมใกล้ตัวเด็ก ทั้งจากครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา หากเด็กและเยาวชนมีทุนชีวิตที่สูงเท่าใด ก็แสดงว่าเขาสามารถบริหารจัดการตนเองได้เมื่อต้องเผชิญกับความยากลำบากหรืออุปสรรค ซึ่งจะทำให้ตัวของเด็กมีภูมิคุ้มกันที่ดี จนกลายเป็นภูมิคุ้มกันทางสังคมที่แข็งแรง เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับพลังบวก ก็จะกลายเป็นเด็กที่แข็งแกร่ง สามารถเรียนรู้และพัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

unaşu

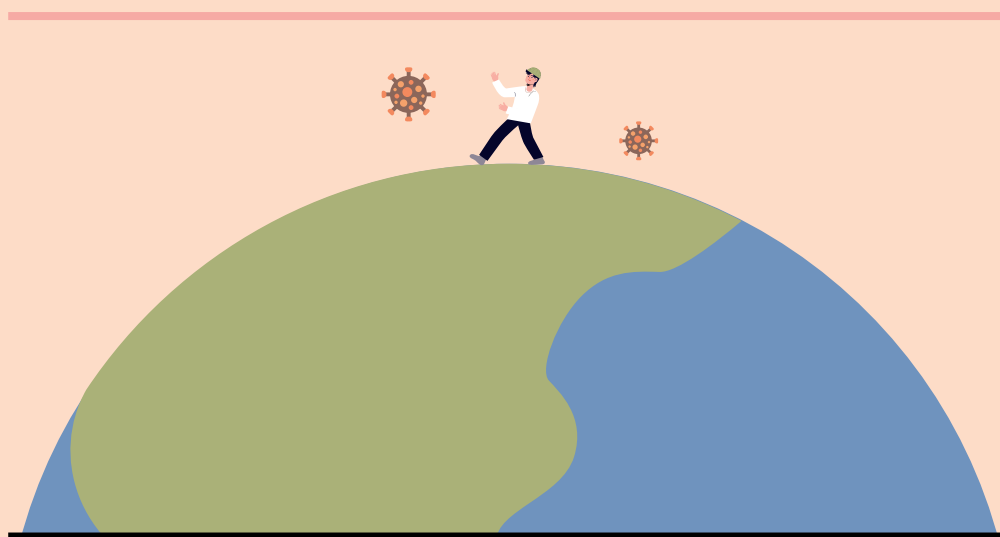

บทสรุป

นับตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ปี 2563 ที่ผ่านมา ประชาชนทั่วโลกรวมทั้งชาวไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบากและมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่น ๆ อีกมากมาย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ก็ทำให้เกิดการเรียนรู้เพื่ออยู่รอด

และการปรับตัว ท่ามกลางวิกฤตที่โหมกระหน่ำ ซึ่งกลายเป็นบทเรียนครั้งสำคัญ ที่ทำให้เราทุกคนต้องหันกลับมาทบทวนตนเอง มองสถานการณ์ในมุมมองใหม่ และเตรียมความพร้อมในการรับมือ ปรับตัวเพื่อหาโอกาสใหม่ที่กำลังจะมาถึงหลังโควิด-19

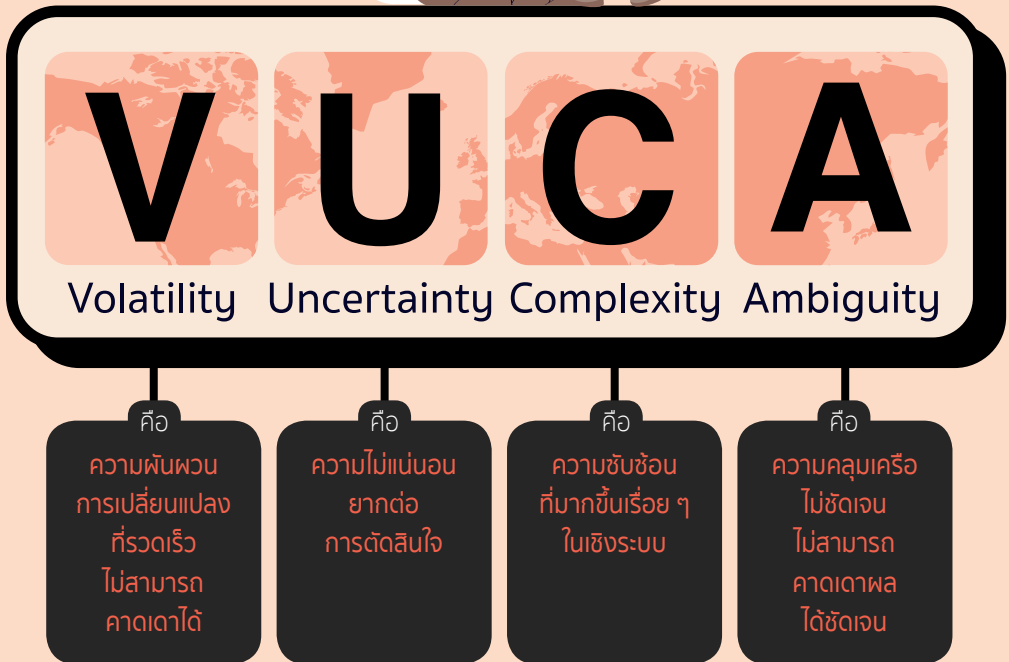

โลกนับจากนี้ จะเต็มไปด้วยความผันผวนอีกมากมาย

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปี 2564 เช่น การแพร่ระบาดของโควิด-19, ปัญหาฝุ่น PM 2.5, ไฟป่าภาคเหนือ, ภัยแล้งเมือง, น้ำท่วม ฯลฯ นับเป็นความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญไม่ต่างกับสงครามระดับโลก และเมื่อโลกต้องเผชิญกับ “วูก้าเวิร์ด” (VUCA World) หรือโลกแห่งความผันผวน ก็ทำให้เราทุกคนต้องปรับตัว ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดนิ่ง แม้ว่าจะต้องเผชิญ

กับความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจ ความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยี (Emerging Technology Risk) ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security Risk) หรือแม้กระทั่งความเสี่ยงจากสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ปัญหาโลกร้อน (Climate Change) รวมทั้งภัยธรรมชาติอื่น ๆ ที่รุนแรงขึ้น

อยู่รอด-ตั้งรับ-ปรับตัว หลังวิกฤตโควิด-19

วิกฤตโควิดที่เกิดขึ้น ได้สร้างแรงกระเพื่อมให้เกิด การเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งได้กลายเป็น ตัวเร่งปฏิกิริยาให้เกิดเทรนด์ใหม่ ๆ ที่ไม่เหมือนเดิม เช่น การทำงานทางไกล การเรียนผ่านระบบออนไลน์ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดำเนินชีวิตโดยพึ่งพา เทคโนโลยี เป็นต้น

จากการประมวลภาพรวมสถานการณ์ทางสังคมในปี 2564 ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงและการปรับรูปแบบใหม่ ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต การศึกษาเล่าเรียน การดำเนิน ธุรกิจ และการมองหาโอกาสใหม่ที่จะเติบโตหลังโลก โควิด-19 โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่

1

อยู่รอด

ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 หน่วยงานหลายภาคส่วน ต่างเร่งหามาตรการในการยับยั้งการแพร่ระบาด เช่น ภาครัฐได้ออกมาตรการหยุดซื้อเพื่อชาติ การปิดสถานประกอบการชั่วคราว หน่วยงานภาคเอกชนได้กำหนดนโยบายการทำงานที่บ้าน (Work from Home) ในขณะเดียวกันประชาชนต่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตใหม่ เช่น การดูแลสุขภาพ การเว้นระยะห่างทางสังคม การสั่งอาหารเดลิเวอรี่ การซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ฯลฯ แม้ในช่วงสถานการณ์โควิดยังมีความไม่แน่นอน และเราทุกคนยังคงต้องรับมือกับเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงถึงสิ่งที่เป็นบทเรียนสำคัญที่ทำให้เรารอดพ้นจากวิกฤต คือ การยอมรับในความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น (Accept)

และมองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในมุมมองใหม่ (Reframe) มีการแก้ไขเฉพาะหน้า เพื่อเอาตัวรอดในระยะสั้น (Resolve) พร้อมทั้งมองหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะทำให้เกิดความก้าวหน้าได้อย่างมั่นคง เช่น การหามาตรการระยะสั้นเพื่อประคับประคองตัวในยามวิกฤต หรือหาสิ่งที่ช่วยประยุกต์ใช้ในสถานการณ์วิกฤตได้ สิ่งสำคัญคือ การเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ อยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมาใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิต โดยอาศัยความยืดหยุ่น (Resilience) และความรวดเร็วคล่องตัว หัวใจสำคัญคือ การสร้างพลังกายพลังใจ ควบคู่พลังความคิดและสติปัญญา มองหาทางเลือกใหม่ด้วยใจที่เปิดกว้าง และค้นหาไอเดียในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

ระยะที่

2

ตั้งรับ

จากสถานการณ์โควิด-19 ที่เกิดขึ้น ทำให้เราได้เห็น การปรับตัวของคนในสังคมท่ามกลางวิกฤต การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ แต่ในเส้นทางที่มีดมน ก็ยังมีแสงสว่างที่ทำให้เราทุกคนได้ก้าวผ่านไปได้ ทำให้เปลี่ยนจากความตื่นกลัวเป็นความตื่นรู้ เกิดการเรียนรู้ครั้งสำคัญในการรับมือกับวิกฤต เช่น การ กำหนดมาตรการในการดูแลตนเองและครอบครัว การกระจายอำนาจให้หน่วยงานในพื้นที่รับมือได้อย่าง ทันทีทั่วทั้ง การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อการดูแล คนในชุมชน การจัดเตรียมแผนสำรองเพื่อรับมือกับ วิกฤตของหน่วยงานต่าง ๆ หรือการมองภาพอนาคต เพื่อรับมือหลังวิกฤต เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันคนใน สังคมต่างเริ่มให้ความสำคัญกับพื้นที่ส่วนตัวมากขึ้น

โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต ประจำวัน และการทำงาน แต่สิ่งที่ยังน่ากังวลอยู่ก็คือ ทุกคนไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้ โดยเฉพาะกลุ่มคนสูงอายุ และผู้ใช้แรงงาน ซึ่งการปรับ เปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่จะต้องทำให้ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำ และให้กลุ่มคนทุกระดับสามารถเข้าถึงการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีได้ นอกจากนี้การเสริมสร้างและพัฒนา ทักษะความรู้ใหม่ ๆ ก็จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในช่วงเวลา ที่เกิดวิกฤตได้ เช่น การหันมาดูแลสุขภาพ การเสริม ทักษะชีวิตผ่านการเรียนออนไลน์ การมีงานเสริม ควบคู่กับงานหลัก การวางแผนทางการเงินรองรับ วิกฤต เป็นต้น

ระยะที่

3

ปรับตัว

ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง เราทุกคนจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม ปรับตัว และเผชิญกับความท้าทายครั้งใหม่ อนาคตอันใกล้จะเกิดเทรนด์ใหม่หลาย ๆ ด้าน เช่น การผสมผสานชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวเข้าด้วยกัน (Work Life Integration) การมุ่งพัฒนาศักยภาพคน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และคนในองค์กรจะมีการเรียนรู้และเพิ่มเติมทักษะความรู้ที่มีอยู่เดิม (Reskill & Upskill) ด้วยองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อปรับคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และรองรับกับธุรกิจ E-Commerce และธุรกิจออนไลน์ที่จะเติบโตแบบก้าวกระโดด นอกจากนี้รูปแบบการใช้ชีวิตและพฤติกรรมของคน

ในสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป เช่น คนจะห่วงใยเรื่องสุขอนามัยมากขึ้น จะเกิดสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) องค์กรธุรกิจต่างมุ่งเน้นการสร้างความยั่งยืน (Sustainability) รวมทั้งการดูแลใส่ใจสิ่งแวดล้อม ความเป็นธรรมทางสังคม และธรรมาภิบาล (Environment Social and Governance – ESG) และในอนาคตข้างหน้าจะมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) มาใช้มากขึ้น เช่น การให้บริการรักษาด้วยระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) การนำหุ่นยนต์เพื่อขนส่งอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ป่วย เป็นต้น

องค์ความรู้ “อยู่รอด ตั้งรับ ปรับตัว หลังวิกฤตโควิด-19” เป็นการศึกษา รวบรวม สังเคราะห์ ข้อมูลจากประเด็นสถานการณ์ทางสังคมในเดือนมกราคม - ธันวาคม 2564 จากแหล่งข่าวที่มีความหลากหลาย ทั้งจากหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ข่าว และสื่อสังคมออนไลน์ ที่สะท้อนมิติคุณธรรม 5 มิติ (พอเพียง วินัยรับผิดชอบ สุจริต จิตสาธารณะ และกตัญญู) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัย การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจสถานการณ์คุณธรรม ตัวชี้วัดคุณธรรม 6 ภูมิภาค รวมทั้ง เครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิต จากการสำรวจสถานการณ์ต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน (อายุ 12 – 18 ปี) ประจำปี 2564 ของศูนย์คุณธรรม

องค์ความรู้ชุดดังกล่าวนี้ อยู่ภายใต้การดำเนินงานโครงการนวัตกรรมระบบพฤติกรรมไทย ปี 2564 โดยมี รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เป็นที่ปรึกษา และได้พัฒนาร่วมกับสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล โดย ผศ.ดร.วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ ซึ่งได้มีการนำข้อมูลจากงานวิจัยมาสังเคราะห์ และออกแบบเนื้อหาให้น่าสนใจ ง่ายต่อการอ่าน เหมาะแก่กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มวัย

องค์ความรู้ “อยู่รอด ตั้งรับ ปรับตัว หลังวิกฤตโควิด-19” ได้นำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในปี 2564 เป็นช่วงที่ประเทศไทยประสบกับวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งได้สะท้อนภาพเชิงบวกของสังคม และประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเฝ้าระวัง เพื่อสร้างความตระหนักและมุมมองด้านคุณธรรมในสังคมไทย โดยมีการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข่าว ระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2564 จำนวน 44 แหล่งข่าว จากเนื้อหาข่าวทั้งหมด จำนวน 56 ข่าว โดยมุ่งเน้นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ประเด็นดังกล่าวจะต้องมีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง และต้องสะท้อนมุมมองที่หลากหลายในมิติด้านคุณธรรม โดยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ พอเพียง วินัยรับผิดชอบต่อสังคม สุจริต จิตสาธารณะ กตัญญู และเครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิต เนื้อหาแต่ละด้านจะมีการกล่าวถึงที่มา ปัญหา แนวทางการป้องกันแก้ไข และแนวโน้มในอนาคตหรือการเปลี่ยนแปลงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิดได้คลี่คลายแล้ว

ที่มาแหล่งข่าวออนไลน์ :

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ / สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) / สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) / กรมควบคุมมลพิษ / กรมอนามัย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / สำนักงานประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร / สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) / สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ / กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา / ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย / ธนาคารแห่งประเทศไทย / พม. POLL ศูนย์สำรวจความคิดเห็นทางสังคม / ศูนย์สำรวจความคิดเห็น นิต้าโพล (NIDA PoU) / สำนักงานสถิติแห่งชาติ / สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต / กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) / กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม / สำนักงานเทศบาลเมืองปาดอง จังหวัดภูเก็ต / ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ ThaiRSC / สำนักบริหารงานกลาง สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) / มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ / องค์การต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) / องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) / สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค / ไทยโพสต์ / Green Network / ประชาชาติธุรกิจ / The Growth Master / PPTVHD36 / ทีวีข่าวToday / WorkpointTODAY / Thai PBS / โฟสต์ทูเดย์ / ประชาไท / กรุงเทพธุรกิจ / ฐานเศรษฐกิจ / ช่อง 7 HD / ผู้จัดการออนไลน์ / Kapook / Wongnai / มติชนออนไลน์ / สำนักข่าวอิศรา / โครงการ ELECT (elect.in.th) เทคโนโลยีภาคประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

อยู่รอด ตั้งรับ ปรับตัว หลังวิกฤตโควิด-19

สถานการณ์คุณธรรมสังคมไทย ช 2564

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ที่ปรึกษา

รศ.บพ. สุริยเดว ทรีปาตี
ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

ผู้เรียบเรียง

ติณณพิชช์ พูลพิพัฒน์
นักวิชาการ

คณะทำงาน

นางสาวปรียาภรณ์ พูลศรี
ผู้จัดการสำนักพัฒนาองค์ความรู้วัฒนธรรมและสื่อสารสนเทศ

นางสาวธัญลักษณ์ ศรีสง่า
หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยนวัตกรรมและระบบพฤติกรรมไทย

นายติณณพิชช์ พูลพิพัฒน์
นักวิชาการ

นางสาวเปรมกมล สมใจ
นักวิชาการ

นางสาวลักษิกา เถาะเศษ
นักวิชาการ

นางสาวกฤษชยา ภูวญาณ
เจ้าหน้าที่โครงการ

ออกแบบ / ดำเนินการผลิต

บริษัท 1924 สตูดิโอ จำกัด

147 ซอยเทศบาล แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร 10200
โทรศัพท์ 09 4935 9445
1924inbox@gmail.com

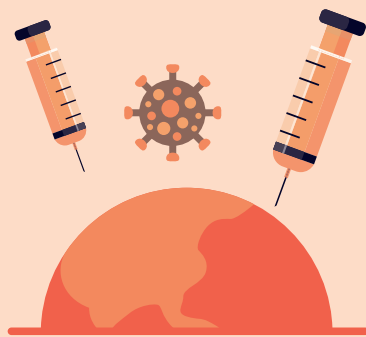
จัดพิมพ์โดย

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

เลขที่ 69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU)
ชั้นที่ 16 - 17 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 02 644 9900 โทรสาร 02 644 4901-3
<http://www.moralcenter.or.th>

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-7988-21-4
พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2565 จำนวน 500 เล่ม

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
เลขที่ 69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU)
ชั้นที่ 16 -17 ถนนวิภาวดีรังสิต
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2644 9900 โทรสาร 0 2644 4901-3
<http://www.moralcenter.or.th>